

Szerele és felkészítő udvarigányjával

Szentkereszt Hírnöke

HITBUZGALMI HAVI FOLYÓIRAT

assisi Sz.-Ferenca tiszteletének és III. rendjének terjesztése,
a katolikus vallás-erkölcsi élet ápolására.

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP ELSŐ NAPJAIBAN.

Főszerkesztő: *Trefán Leonard*, sz.-fer.-rendi áldozár Kolozsvárt.
Társzerkesztők: *Kiss Arisztid*, sz.-fer.-rendi áldozár Budapesten,
Unghváry Antal, sz.-fer.-rendi áldozár Baján.

ALLELUJA!

Ures sir mellől hangzik a szó, az öröm és lelkesedés szava: alleluja! Mi ez? Még csak tegnap és tegnapelőtt hullatta ott fájó könnyeit a „Mater Dolorosa,” a fájdalmas Anya, mert ott volt eltemetve szűz tiszta szívének egyetlen, drága kincse, az Ur Jézus. Ezek a könnyek már felszáradtak, nem sir többé!

Resurrexit! feltámadt!

Ezt hirdeti a hajnal, rózsá arczának örvendő mosolyával, ezt hirdeti a fű, fa, lomb, virág és mintegy suttogva adják tovább a világboldogító hirt: az Ur feltámadt!

Fényes angyal is ezt mondja a jámbor asszonyoknak és ők sietnek megvinni a legörvendetesebb ujságot, hogy a „Mester” él! Jeruzsálem utczáin összeverődnek az em-

berek, csoportokban állnak és tárgyalják a bámulatos eseményt, rémületére Krisztus ellenségeinek, vigasztalására követőinek. A „názáreti“ él, mily riasztó hír ez Annás, Káifás, Heródes és Pilátus udvarában! „Valóban feltámadott az Ur,“ mily boldogító ez a valóság a Szent Szűz szomoru magányában, Péter bánatos szívében, Magdolna kesergő lelkében, az apostolok és tanítványok megrendült hitében!

Az ismerősök ezzel köszöntik egymást: „Ő él!“ — „Ugy-e megmondotta előre, hogy feltámad?“ — „Hogy tudtunk ebben kételkedni is?“ — „De mikor úgy átszurták szívet, reményünk utolsó szála is elszakadt!“ Igy folyik a társalgás, melynek központja, szeretett tárgya az Ur Jézus!

És Ő maga is iparkodik ezt beigazolni. Megjelenik. Szent Anyja, Magdolna, Péter s a többi apostolok részeseülnek a boldogító szerencsében. Megy a hír mindenfelé: „Vidimus Dominum,“ láttuk az Urat!

Apparuit, megjelent. Nézzük Őt, merüljünk egy kissé e szent alak szemléletébe. Hogyan néz ki? Arcza szelid, ünnepies, mitis ac festivus, amelynek boldog látását kívánja az egyház az életből elköltözőnek. Végtelen nyájas, kedves a tekintete, szent derű ragyog le róla, amint leragyog azok arczáról, kik biztos tudatában vannak győzelmüknek. Ő pedig győzött, diadalt ült a halál és pokol fölött.

Egész teste finom, majdnem átlátszó: megdicsőült, mely többé nem szenvedhet. Az ostorcsapás okozta sebek, s a nagy seb, melyet a nehéz keresztfa ütött vállán, eltűntek... Csak öt mélységes sebet tartotta meg, mint a pokol hatalmával vivott küzdelmének és győzelmének érdemeleit. Mindegyike csodálatosan fénylik. Ruháját mintha égi kezek szőtték volna, mennyei illat árad ki belőle. Hangja, mint a mennyország legandalítóbb zenéje édes rezgésbe hozza az apostolok és tanítványok szívet. Első szava hozzájuk: Pax vobis, béke veletek! Körülfogják, bámulják, de szólni alig tudnak az örömtől, melybe egy kis szorongás is vegyül. Szemrehányó szavakat várnak gyáva maguktartása

miatt. Minderről szó sincs, nem is érinti, már rég megbocsátotta. És ők örültek az Ur látásán, s mindenfelé hirdették: Surrexit Dominus vere! valóban feltámadott az Ur!

Feltámadt Krisztus e napon, alleluja, hála legyen az Istennek!

Ugyan hogy lehet ez örömkialtás visszhangja egy két-évezredes esemény örömének? Ne kérdezzük. Az a husvét-i öröm, mely akkor megdobogtatta a sziveket, épp oly indokolt ma is. Sőt minél tovább él az emberiség, annál jobban fogja méltányolni ez örömet, mert mindig erősebben, mélyebben megy be a tudatba a megváltás jótéteménye. Az öröm akkor csak az Ur Jézus szentséges személyét vette körül, a feltámadás következményeit nem igen mérlegelte. Mi tudjuk, mit jelent ez s azért tör ki az egyház szívéből is a lelkesedés hangja. Surrexit Christus spes mea! — feltámadt Krisztus az én reményem!

És mi élvezzük azt a nagy jótéteményt, méltányoljuk az igazi husvét-i Báránynak áldozatát, leborulunk a feltámadott Üdvözítő lábaihoz s megköszönjük Neki, hogy négy évezred átkától, a sátán gyászos rabigájától megszabadított minket. Félre a könnyekkel... avagy hadd folyjanak! Az igaz örömnek szentelt könnyei ezek!

Örvendjünk! Husvét napja a békesség napja, azért oly jól eső az öröm. Az ég kiderült, a haragvó Isten kibékült az emberekkel: Christus innocens Patri reconciliavit peccatores! Az ártatlan Krisztus az Atyával kiengesztelte a bűnösöket. Oh, mily más most az élet, megszűnt a régi átok! Már szabad az égre nézni, nincs bezárva. Az az öt seb, a feltámadt Krisztus megdicsőült testének érdemjele eszközölte ezt. Ezzel az érdemmel egyesítve tetteinket, szívében hordva az érdemszerző sebeket, biztosak vagyunk feltámadásunk dicsősége felől.

Ez oka örömünknek, ezért mondunk örömteljes hálát Istennek, ki e szent napot földérintette reánk.

Alleluja!

P. Pápai.

Székkelyi

Majláth Gusztáv Károly gróf

erdélyi püspök.

1897—1903.

angos pacsirtadal csicsergi a tavaszt, megifjodást hirdet a kikelet, virágos május rózsaszárnyain ég felé száll a röpke gondolat.

Száll... száll a magasba. Hat év munkájának határkövénel elmélkedésbe mélyed...

Bérczes Erdély hegy-völgyi közt hal-
kan susog hálát a nagy Alkotónak. Az uj ruhába öltözött természet uj csodájánál megáll... Isten ujját, a Gondviselés belátatlan munkáját ismeri fel itt.

Virágfakasztó május, rögöket eleve-
nitő tavaszi szellője hozta őt nekünk. Az Ur szőlője fáradni nem tudó munkás kézzel lett gazdagabb, egyházunk egén vészben fényt mutató csillagcsa gyúladt. Az atyát vesztett egyházmegye megvigasztalódott, az ifju apostol-utód homlokára pedig egy kis ország gondjai hanytak sokat beszélő redőket.

Azóta sok-sok percz telt el, de ez az idő a munka, a fáradságos küzdés ideje volt, s a nehéz hivatásban hullatott verejtékcseppek nyomán uj virágok keltek, uj élet fakadt.

Öröme van okunk, hálát adni Istennek szent kötelességünk. Bérczes Erdély völgyein tulról is felhangzik az elismerés,

SZÉKHELYI MAJLÁTH GUSZTÁV KÁROLY GRÓF
ERDÉLYI PÜSPÖK.

hódolat szava: a kilencszázéves magyar Sion benne erős öntudattal lett gazdagabb.

Nehéz időben, sulyos megpróbáltatások közt küzdő Egyházunk vészben zajgó hajója, benne biztos iránytűt talált. Viharos éjben, zivataros időben hánykolódó lelkünk benne fényugárt lelt!

Mintha messze századok borongós ködéből apostoli idők lánglelkü alakja tért volna meg egy pillanatra... Hogy fényt derítsen, s a tespedés korának elalélt gyermekét föl-villanyozza, új életre keltse...

Példa, mely vonz; cselekedet, mely magával ragad; szó, melynek ereje a véredig hat...

Nagy átalakulások előtt, méhében beláthatlan titkokat rejtő század küszöbén gondviselészerű jelenség...

Fel a szivekkel! Le előtte a lobogóval! Szerény folyóiratunk, szerafi sz. Ferencz Hirnöke az elismerés és hála mirtuskoszoruját teszi le lábaihoz.

Gyermeki imánk égbe száll: tartsa, védje, éltesse Isten őt számunkra még soká! Ad multos annos!

Frater Minimus.

Üdvhangok.

Kinek szép lelkét oly sok erény lakja ;

Ki jöttetekben tölti napjait ;

Kinek a jóság szíve foglalatja —

S ez életelvre ezeket tanít ;

Ki földi jókat égiekre váltva —

Értékesíti azt, mi veszendő,

Uj iskoláknak fölemelt falába —

Egyberakódva összeáll a kő ;

Kinek kezében létra lesz a mammon,

Melyen üdvhonba hág a föld fia

S nem ül busan a pusztá, rideg hanton

Várva-nyomortól mint kellhalnia!...

Kiben a szív — s ész lángja egyesülve —

Magasztos eszmék székhelyét lelé,

Megujul a föld örvendve körülé —

S boldogan néz egy szebb jövő felé ;

Ki a hitélet lelkes ébresztője ;

Fáradhatatlan apostoli szív :

Magasztaló dal hirdesse Felőle,

Hogy áldozatkész, buzgó, igaz szív...

Valódi nagyság, Egyházfejedelem,

Erdély angyali lelkü püspöke!...

Legyen szabad nevét háládon zöngnem.

Melyet dicsőség zenithje főd be: —

Gondviselését szeretettel áldja —

Reményelt hívő háromszázezer!...

Oltalom Ő, hol a bajoknak árja —

Fenyegetőzve közelíteni mer!...

Midőn baljában főpásztori botja, —

Áldó jobbajával föl, magasba int:

„Fertek utánam híveim — kiáltja —

Legyünk lélekben egyesülve mind!...

Alltalam áld meg titeket az Isten, —

Tőle veszem a szentelő jogot...

Hozzá vezetni nyájamat segítsen —

Gondjaimban, hogy legyünk boldogok!...

Ugy majd az Égipásztor is velünk lesz —

Szent legelőjén üdvözül a nyáj...

Távoli ordasfalka, ha ráles —

Ártani nem tud, bár habzik a száj!...

Vértanúságot élve kiállott —

Kinek erős hit laktá kebelét...

Amde a szent vér égbe kiállott —

Rettentő bosszu honnan omla szét!...

Ott fönn a mennynek csillagos honában

Lyukatott testtel, dicső fénykörén —

Eszményünk Krisztus égi glóriában,

Ragyogva ül Atyjának jobb felén...

Drága vérén váltott lelkek örülnek —

Édeni kéjben fogyhatatlanul...

Lyukas-tott oldalsebébe merülnek —

Isteni keblén lelkök ittasul...

Pálmalomb zöldel hősi kezeikben ;

Ünnepi ének zöng ajkaikon :

„Szent, szent vagy Atyánk egeknek egében

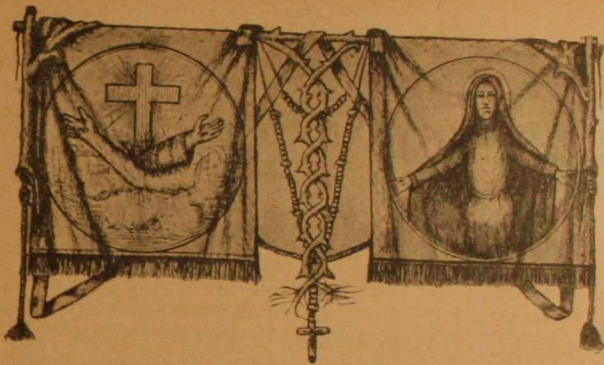
Pályadíjunk leve mennyei hon!...“

Örök üdv, béke nagy szíve-lelkének,

Ki t hódolattal áld e szerény ének!...

V. Cs. J.

HARMADRENDI TESTVÉREK ÉLETE.

4. A fogadalomtétel.

kik a harmadrendbe beléptek, egy teljes évet próba-év gyanánt töltenek. Ezután leteszik a rendi fogadalmat, s megígérik, hogy Isten törvényeit megtartják, az egyháznak pontosan engedelmessé válnak s azon esetre, ha fogadalmuk ellen véténének, ezért az előljáró belátása szerint elégtételt fognak szolgáltatni.

A fogadalom letétele előtt az ujoncz jelentkezik a rendi igazgatónál; e jelentkezés néhány héttel előbb történjék az ujonczév letétele előtt. Ezen intézkedés azért fontos és szükséges, hogy ez idő alatt a rendi igazgató behatóbban tudakozódhassék a fogadalomra készülő élete után, nehogy méltatlant bocsásson

fogadalomra. A jelentkező hozzon magával két tanut, akik bizonyítják azt, hogy az ujoncz a próbaév alatt kifogástalan rendi életet élt, keresztény-katholikus kötelmeit mindig lelkiismeretesen teljesítette, havi szent gyónásait és áldozásait elvégezte, önmehtagadó, békés, csendes életet élt; a testvérek között egyenletlenséget, viszályt nem idézett elő. A dolog természetéből folyik, hogy a tanuknak mindig már fogadalmas harmadrendi testvéreknek és az illető családjához nem tartozóknak kell lenni. A rendi igazgató azonban maga is kérdezősködik utána, s mikor már meggyőződött, hogy az ujoncz méltó a fogadalomtételre, ezt tudtára adja neki.

Jogában áll a rendi igazgatónak a fogadalomtétel idejét el is halasztani, de csakis azon okból, ha a rendi tag még nem egészen felelt meg a követelményeknek. A méltatlan tagot azonban minden különös eljárás nélkül a törzskönyvből kitörli, illetve a megjegyzések rovatában kitünteti, hogy az illető töröltetett. Az okot azonban soha se írja oda, nehogy az illető hirneve megbélyegeztessék.

A vidéki tagok saját lelkészük vagy lelki vezetőjük (gyónató atyjuk) írásbeli bizonyítványát hozzák magukkal. Ugyanez elégséges a fölvételhez is.

Lehet-e a próbaévet megrövidíteni s a tagot fogadalomra bocsátani? Ez csak egy esetben lehetséges, ha a rendi tag súlyos beteg, vagy már halálán van. Hogy tehát a rend kegyelmeiben és búcsuibán részesülhessen, a próbaév megrövidítésével leteheti a rendi igazgató kezeibe a fogadalmat a betegágyon. Azonban a felgyógyulás esetén a fogadalom elveszti érvényét, s a próbaév leteltével újra kell fogadalmat tennie.

A fogadalomletétel előtt a rendi tag általános szent gyónást végez a próbaév időtartamáról, tehát egy évi szent gyónását összegezi, s az Ur Jézus szentséges testét magához veszi, aki a tökéletes élet követésére neki kegyelmet, erőt, kitartást adott s adni fog neki a jövőben is, ha az *életet* Őbenne keresi. Tanácsos, miszerint ezt a fogadalom-

tétel napján tegye, hogy a teljes búcsuban, mely e naphoz van kötve, részesülhessen. A fogadalomtétel az előirt szer-tartások között történik s ez a törzskönyv megfelelő rova-tába bejegyeztetik. A fogadalmas testvér ezek után egész életén át tagja szent Ferencz atyánk harmadik rendjének, hacsak önmagától ki nem lép, vagy abból méltatlan visel-kedése folytán ki nem záratik. A III. rendből való kilépés mindenkinek szabadságában áll s tetszésére van bizva, hogy kilépésének indokát az igazgató atyának tudtára adja, vagy azt elhallgassa. A botrányos viseletű tag háromszori meg-intés vagy büntetés után (amely büntetésnek mindig erkölcsi-nek s a lelki baj nagyságához alkalmazottnak kell lenni) kizáratik, de ezen eljárásnak titokban kell folynia, s a kizára-tást a többi rendtagok előtt titokban kell tartani, elég ha a kizárt tudja azt, hogy többé nem tagja a harmadik rendnek.

*

Mielőtt reátérnénk a harmadrendi élet ismertetésére szükségesnek tartom, hogy ez élet időszerűségét és létjo-gosultságát röviden indokoljam.

Hangok emelkednek . . . Szt. Ferencz harmadrendje nem időszerű, jó volt ez az elpuhult XIII. században. Most már mások az emberek, körülmények stb.

Nos, ez az állítás sehogysem felel meg az igazságnak. Vajjon a mai kor nem mutatja-e ugyanazon képet, mint a XIII. század? Azok a bűnök, hibák, szenvedélyek, a társadalmi bajok, amelyeknek leigázására, illetve megszünteté-sére a harmadrend keletkezett, megszűntek, megsemmisül-tek-e? Dehogy! hatványozottan lépnek föl és ép úgy nyög-nek alattok a lelkek, ép úgy rabságban tartják a szíveket, mint szent Ferencz korában! A hiuság, gőg, élvezetvágy . . . tessék csak végigtekinteni! . . . Óriult pazarlás, uralomvágy, és mellette a kiáltó szegénység! Óriási szakadék az ember és ember között. A gazdag magasról néz le a szegénységre és megveti, a szegénység a magasba néz föl és gyötrelmé-ben, nyomoruságában átokra fakad!

Nos ez a kép tulzott színekkel van festve? Nem kell hozzá nagy világ- és társadalomismeret, hogy ezt valaki igaznak ne tartsa!

Hol az orvosság minderre? Azok a hibák, melyek nap- nap után mindinkább felszínre hozzák a társadalmi kérdéseket, hogyan tűnnek el a társadalomból? Egymásután alakulnak jámbor társulatok, melyek a lelkeket tovább akarják vinni a belsőbb hitélet felé, de nem tüzik ki *határozott* czélul azt, ami a hitélet alapjául szolgálhat: a testi ember teljes leigázását. A jámbor társulatok már lelki embert várnak kebelükbe, s ugyanazért hiányoznak belőlük azon szabályok, melyek határozott irányt mutatnak a test, világ és az ördög által félrevezetett embernek a krisztusi élethez, a szűk, a keskeny ösvényhez, a szoros kapuhoz, mely az *étethez* vezet. Önmegtágadó, lemondó életet egyetlen jámbor társulat sem követel explicite, úgy, mint azt a harmadrend teszi. És honnét veszi ehhez a jogot? Krisztus Urunk evangeliumából. Mindaz, amit a harmadrend tagjainak tökéletesedésére előir, az evangeliumi tanácsokban találja jogczimét.

Kérdés az, hogy az evangelium alá van-e vetve az időnek és a körülményeknek? Időszerű-e az evangeliumi tanácsok követése? Ha azt felelnök rá, hogy nem időszerű, akkor állitanunk kellene, hogy az Isten is megváltozott és az időhöz szabja törvényeinek, tanácsainak érvényét, hogy most már a haladással tart Ó is és kevesebbet követel tőlünk, mint hét évszázad előtt. Állitanunk kellene, hogy Krisztus nem „ugyanaz tegnap és ma és mindörökké!” Az Isten nem alkalmazkodik a haladáshoz, amit kimondott, annak állni kell mindörökké és az emberek privát véleményeit, a gyarló emberi okoskodást nem engedi beleszőni szentséges terveibe. Amit mondott, amit nekünk lelki tökéletesedésünkre tanácsolt, mindig időszerű: *mert az ember ugyanaz hibáival, szokásaival, mint annak előtte.* Végtelenül bölcs az Isten, s a lelkek orvoslásában nem ismer ingadozást, a bajokban határozott diagnózist állapított meg, „mert ismeri

alkatunkat" s így az orvosság is határozott. Itt nincs haladás, mint a test gyógyításában.

A harmadrend létjogát bizonyítja hét évszázad. Sok jámbor társulat létesült ez idő alatt, mint gyönyörű jelenségei az ébredező hitéletnek. De mindmennyi rövid életű. Egyik után jő a másik. Amelyik népszerűbb, a lelkek *hangulatának* megfelelőbb, élél néhány évtizedig, azután csak tengődik, végre csak név szerint él. Jön újabb és az lesz a felkapottabb. Példákat talán felesleges is felhoznom, jól tudják ezt a társulatok vezetői. Ebből csak azt látjuk, hogy a lelkeknek a tökéletesebb élet utáni vágyát *állandóan* ki nem elégítik a jámbor társulatok. Továbbá a harmadrendnek rangkülönbség nélkül vannak tagjai, a tróntól le egész a kunyhóig. Ez a tény mutatja, hogy mindenki lelki igényeinek megfelel és nagy alakjait csodáljuk a pápai, császári és királyi trónokon, a grófi palotákban, biborban, a műhelyekben és a föld fiának egyszerű házikójában. Nem kicsinylendő tehát a harmadrend, mert kétszázados mult áll mögötte, tisztos, dicsőséges mult: jelene pedig még szebb jövőre jogosít, csak ez a szellem fogja megváltoztatni a társadalom zürzavaros képét. Az által, hogy benne testvéreként egyesülnek szegények és gazdagok, megszűnik a feszült viszony, melyet a jelenben oly aggodalommal szemlélünk. A gazdag leszáll a magasról és magához öleli a szegényt. Ha a harmadrend teljes virágzásba lép, kell-e erősebb alap a szociális kérdés megoldásához. Ez a világban élő összes intézmények között az egyedüli, mely az emberek közötti egyenlőséget nemcsak hirdeti, de tagjaitól föltétlenül meg is követeli. Nincs-e szükség napjainkban a hiuság, nagyzás, élvezetvágy kiküszöbölésére? Igen, az élet, a jelenkor képe mutatja, hogy nagyon is, mert éppen e három baj provokálja a sanyargó, megvetett szegény munkásnép hangos kitöréseit. Látják a tulbőséget és mellette látják, érzik a nyomort. Hogyan szüntetjük meg e bajokat? Hiába minden igyekvés, mely az emberek anyagi

javát czélozza: állithatunk hitelintézeteket, betegsegélyzőket, árvaházakat, munkásmenhelyeket stb. Hiába bocsátkozunk alkuba a magasrangúakkal, hogy mit követel az emberi jog! Nem használ. A szellemnek kell még mindezek előtt megváltozni, mely a gazdagnak nemcsak eszét, de lelkét is alaposan átgyurja s erős meggyőződésé válnék benne, amit az Ur Krisztus ajánl: a lelki szegénység szeretete, mely a lemondásban, az önmegtagadásban birja alapját. A szegényebb sorsut is ugyanez hevítse és akkor nem fog jogok után kiabálni s a társadalmi rend ellen fellázadni. Ha megtanulja a lemondást s vérvé válik, ne féljünk többé a kitörésektől.

Nagy korszükséglet tehát Szent Ferencz harmadrendje. Csak kevesebb elfogultsággal és több jóakarattal iparkodjanak a rend szellemét tanulmányozni. Lehetetlen az, hogy a komolyan gondolkozó ne lássa benne a társadalmi kérdések megoldásának kulcsát. Rajta tehát, fel szent Ferencz atyánk táborába! Iparkodjanak azt megismerni, elfogadni, annak híveket toborozni. A mai kor ezt a lelkes törekvést megérti, méltányolni fogja és hálás lesz érte!

P. Kiss Arisztid.

A SZENT KERESZTUTI AJTATOSSAGRÓL.

(Folytatása és vége.)

után láttuk a keresztút végzésének módját lássuk annak idejét is. Sokan azon téves hitben vannak, hogy a keresztutat csak bizonyos időben pld. a nagy böjtbén vagy a péntekeken lehet végezni és más időben nem. Pedig ez tévedés. A nagyböjtnék és a pénteknek csak nagyon megfelelő a sz. keresztút végzése, minthogy akkor üljük Üdvöztünk kinszenvedésének emlékét, de a sz. keresztút nincsen időhöz kötve, lehet azt mindennap, sőt a theologusok valószínű véleménye szerint napjában többször is a búcsukkal végezni. Hogyan is szorította volna a legjobb anya az Egyház a szent keresztút idejét néhány napra, midőn az ember oly magas tökéletességre emelkedhetik általa; és annyi szenvedő lélek szabadul meg kinjaitól búcsui árán. Inkább az a szándéka az Egyháznak, hogy a hívők minél gyakrabban járják meg a keresztútát ugy a saját lelkük, mint a szenvedő lelkek óriási hasznával. Ezen szándékának elérésére még egy társulatot is alakított, melynek célja folyton a sz. keresztútát végezni, ugyanazért az „Örökös sz. keresztút társulata“-nak neveztetik.

Nagyon idevágó dolog, hogy e társulatról néhány szót szóljak. E társulatnak tagjai két részre oszlanak, egyik részük minden héten, a másik részük minden hónapban végzi a sz. keresztútát és ezen ájtatosságukat ugy osztják be, hogy ne legyen egy nap se, a melyre ne essék a tagok egy részének sz. keresztúti áhitata. És minthogy így szakadatlanul mindennap végzik a sz. keresztútát, azért méltán neveztetik ezen társulat az „Örökös sz. keresztút társulata“-nak. E szerföltött üdvös testvérületnek szabályait a sz. Ferencz-rend boldog emléktű Generalisa Bernardinus a Portu Romantino állította össze, melyeket az apostoli sz. Szék 1885. febr. 15-én megerősített.

Ezen szabályok a következők:

a) A társulat általános célja: a sz. keresztut folytonos végzése által gyakrabban, sőt naponként emlékezetbe idézni Krisztus Urunk keserves kinszenvedését és annak érdemeiben bővebben részesülni és másokat is részesíteni.

b) Különös céljai: 1. jóvá tenni a megbántásokat melyekkel az emberek az Istent és az Ur Jézust naponként illetik; 2. könyörögni a bűnösök megtéréseért; 3. kiszabadítani a purgatoriumból a hívő lelkeket, különösen azokat, kik e társulat tagjai voltak; 4. imádkozni az Egyház fölmagasztaltatásáért.

c) A társulat főszékhelye a Ferenczrendiek „Ara coeli“ nevű temploma Rómában.

d) Második székhely, a Ferenczrend összes templomai.

e) A társulatba valakit fölvenni hatalmuk van a Ferenczrend összes főnökeinek, vagy az ő távollétükben helyetteseiknek.

f) Ezen társulatot a Ferenczrend Generalisa a püspök engedélyével fölláthatja más templomokban is és megbizhatja annak vezetésével a világi papokat is.

g) A társulatnak tagja lehet minden keresztény katolikus; hogy azonban fölvétele érvényes legyen, szükséges hogy neve vagy a főszékhely vagy valamely másod székhely névsorába beirassék.

h) Az igazgatók kétszer legalább egy évben t. i. fekete vasárnap és november első vasárnapján tartanak ünnepélyes sz. keresztuti ájtatóságot és magyarázzák meg a tagoknak a társulat üdvös céljait.

i) A mi a tagok kötelezettségét illeti, ezek két osztályba soroztatnak; egyik osztálybeliek kötelezik magukat a sz. keresztút végzésére minden héten; a második osztálybeliek minden hónapban, természetesen az igazgatótól kijelölt napon. Tanácsos az egy helyben lakó tagokat beosztani 7 vagy 30 főből álló kisebb csoportokba, a kik egyenkint a hét vagy a hónap minden egyes napján végzik a sz. keresztútát.

Ezen kötelezettségek nincsenek bűn terhe alatt megparancsolva, ha azonban valaki azokat be nem tölti, az idő alatt a kegyelmekben nem részesül.

XIII. Leó pápánk a következő teljes búcsukat adományozta a társulat tagjainak. — Teljes búcsuban részesülnek a tagok:

1. A társulatba való belépésük napján;
2. A halálos ágyon;
3. A társulat fő ünnepnapján szept. harmadik vasárnapján a Bold. Szűz Mária hét fájdalma ünnepén;
4. Sz. Ferencz Atyánk napján okt. 4-én;
5. Sz. Leonard ünnepén nov. 26-án.

Ezen búcsukon kívül, melyek a társulat különös búcsúi, elnyerik még a tagok, mint magától értetődik, azon sok búcsukat is, melyek a sz. keresztút végzésével vannak összekötve.

Éz tehát főbb vonalaiban azon üdvös társulat, a melynek létrehozása főnhangon hirdeti, hogy az anyaszentegyháznak az az óhaja, hogy a hívők minél többször végezzék a sz. keresztútát. Van azonban még egy dolog, a mely még világosabban beszél az Egyház ezen szándékáról és ez a sz. keresztúti keresztcske. Ugyanis ami szorgos anyánk az Egyház belátva azt, hogy sokszor a buzgó hívek a legjobb akarat mellett sem részesülhetnek ezen ájtatosság búcsuiban különböző akadályok miatt, azért szeretetreméltó találékonyságával egy módot eszelt ki, a mely lehetségessé teszi nekik ezen búcsuk elnyerését, és ez történik a főt nevezett keresztcske által. XIV. Kelemen pápa megengedte, hogy mindazon hívők, kik akadályozva vannak a sz. keresztút végzésében, elnyerhetik ezen ájtatosság búcsuit, ha valamely Ferenczrendi főnöktől megáldott keresztcskét kezükben tartva 20 Miatyánkot és Üdvözlét elimádkoznak. Ez nem csekély vigasztalás a jámbor hívőknek, azért érdemes, hogy ezt világosabban megmagyarázzam.

A keresztcskének melyről szó van, érczből vagy más kemény és tartós anyagból kell lennie és nem elég a pusztá kereszt maga, hanem szükséges, hogy rajta legyen a megfeszítettnek kidomborodó képe. Ez a Krisztus kép a keresztcske legfőbb része, mert ehhez van kötve az áldás és nem a kereszthez és a mit fentebb az anyagról mondtam erről értendő, mert a kereszt bármily anyagból lehet. A Krisztus képét egyik keresztől áttehetjük a másikra anélkül, hogy a búcsukat veszélyeztetnők. Mindazonáltal pusztán a Krisztus képpel kereszt nélkül a búcsukat nem nyerhetjük el. A kereszt nagysága nincs meghatározva, de mindenesetre nem lenne jó, ha oly kicsi lenne, hogy mintegy eltűnék a kézben. Ezen keresztet csak a Ferenczrendi főnökök áldhatják meg a kereszt jelével minden ima nélkül, a mely hatalmukat, — kivéve a rend Generálisát — alattvalóikra át nem ruházhatják. Megjegyzendő hogy a búcsuk elvesznek, ha valaki az ily megáldott keresztet eladja, elajándékozza vagy kikölcsönzi.

A búcsuk elnyerésének föltételei a keresztcske által a következők:

Első sorban megkívántatik bizonyos akadály, a mely miatt valaki nem mehet a keresztútra pl. betegség vagy valami kötelező elfoglaltság. — Csupán a kényelem vagy a könnyebbség nem elegendő. Ha tehát valaki valóban akadályozva van és mégis óhajtana a keresztút búcsuiban részesülni, úgy kezébe kell fogni a megáldott keresztcskét és töredelmes szívvel el kell imádkoznia 20 Miatyánkot, Üdvözlégyet és Dicsőséget; és pedig 14-et a 14 stáció helyett, 5-öt az Üdvözítő, 5-öt

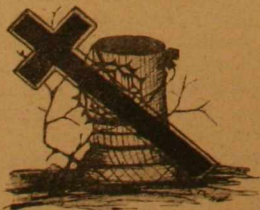
szent sebe tiszteletére és 1-et a pápa szándékára. Elmélkedés ezen esetben nincsen előírva.

Ez tehát a módja, hogy lehet akadályozás esetére a sz. keresztut bűcsuiban részesülni. Mindezek világosan bizonyítják az Anyaszentegyház nagyrabecsülését a sz. keresztúti áhitat iránt, mert ime még azoknak is módot nyujt erre, kik akadályozva vannak. Szolgáljon tehát ez intésül minden keresztény katolikusnak a sz. keresztút buzgó és gyakori végzésére. Senki sem mondhatja magát a kereszt hívének és követőjének, ha a keresztútjától idegenkedik. Különös előszeretettel kell pedig ezen áhitatot gyakorolni azoknak, kik sz. Ferenczet vallják atyjuknak és mesterüknek. Ezen mester a keresztben találta minden örömét és dicsőségét, a tanítvány és gyermek sem keresheti máshol.

Végül legyen szabad a keresztrefeszített összes papjai figyelmét föl hívnom, hogy tanítsák hiveiket ezen oly üdvös áhitatra. Ugyanis meg lehet nek győződve, hogy ez által Isten előtt igen kedves, a purgatoriumbeli lelkeknek végtelen öröndetes, hiveiknek pedig mindenek fölött hasznos dolgot fognak cselekedni. Mert valóban, kivéve a sz. Miseáldozatot, a sz. keresztúti áhitatnál alig találunk szentebb és üdvösebb lelki gyakorlatot. Ez ugyanis az értelmet fölvilágosítja, az akaratot megindítja, a szívet meghatja és a lelket a szemlélődés által fölemeli.

Föl tehát a keresztútra, kövessük a keresztviselő Üdvözítőt, mert ime ajkairól halljuk: „Aki nem veszi föl keresztjét és nem követ engem, nem méltó Hozzám.“

P. Unghváry Antal.

ERÉNYISKOLA.

3. A fundamentum.

Goszlopos szent Simon remete életéből olvastam a következőket: „ . . . a Szentegyházba méne, holott amaz Evangeliomot olvastatni hallá, a' mellyben mondatik: Boldogok a' kik sírnak és tiszta szívűek. És kérdvén némelyektől, kik jelen valának: miként nyerhetné meg azt a' boldogságot? Felelének neki: hogy ha Baráttá lenne. Ő szívébe véve ezt az ígét, mint mennyei magot, melly annakutánna tsudálatos gyümölsöt hozza. Béméne egy Kápolnába, és a' földre borulván, könyörge az Istennek, mutatná meg néki, mi módon szolgálhatna jobban ő Sz. Felségének. Megmaradván a kérdésben, elaluvék, és látszék néki, hogy egy árkot ásna a földön egy épületnek tsinálására. Azonban egy szózatot halla, melly monda néki: Gondod legyen, mivel az ároknak igen méllynek kell lenni. Ő fárad vala, méllyebben ásni, és mikor gondolá, hogy elégséges volna, hallá ugyanazon szózatot, háromszor — is, azon kívül azt — is hallá, hogy ha ő nagy épületet akar tsinálni, szükség sokat fáradni a fundamentomban: mert fáradság nélkül jó dolog nem lészen. Mikor azután felserkene, igen jól szívében, és emlékezetében tartá, a' mit hallott; azokáért a' Barátok Klastromába méne . . .“ Hopp, álljunk meg csak a kapunál, s amit végül ír a néhai jó Illés András erdélyi püspök szent Simonról, nem kell mindannyinak követni. Ott benn a zárdában már dolgoznak évek óta. Ugyan mit dolgoznak? Alapot, fundamentomot ásnek, a tökéletes élet épületének fundamentomát. Minél magasabbat, nagyobbab akarnak építeni, annál mélyebbre kell ásniok. Rajta, fogjon hozzá mindenki, aki a tökéletes keresztény életre határozta el magát!

De hát voltaképen miről is akarunk beszélni? Mi az a fundamentum, amelyre építeni kell, hogy a tökéletesség magas épületét elkészíthessék? Az erények legvonzóbb és szeretetre legméltyóbbja: az *alázatosság*. Miért legkedvesebb jellemvonása az emberi szívnek az alázatosság? Mert az Úr

Jézus szentséges Szívében birja forrását, eredetét, ki maga is nemcsak hogy alázatos volt, hanem követendő például állította föl magát. „Tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű.“ Az Ur Jézus alázatos volt, önmagának megvetése nélkül, mert benne nem volt semmi, ami megvetésre méltó, kiküszöbölni való lett volna. Nálunk az alázatosságnak ezzel kell összekapcsolva lennie. Mert mi is tulajdonképen az alázatosság? Helyes önismeret, saját magunknak kevésre becsülése. Beismerjük, hogy ami jó, szép, magasztos bennünk van, Istentől van; ami rűt, helytelen, utálatos, az a mi romlott természetünkben birja forrását. „Az elsőért hálaival adózunk, az utobbiakat megvetjük s iparkodunk azokat szívünk mélyéből eltávolítani. Mélyen kell itt benyulnunk, mert a szív összehalmozódott bünszemetéjére a kevélység épít palotát. Nem szabad engednünk, csak ássunk mélyre, utánozzuk az alapozókat. Minden törmelék, szemetet kivetnek a mélyen ásott fundamentomból, amíg csak tiszta, erős, biztos talajt nem találnak, amelyre az alapköveket reá lehet rakni. Ha felületesen végzik ezt a munkát, az épület hova-hamar összedől.

Azt mondtam, hogy mélyre ássunk, mert az alapnak arányban kell lenni az épület nagyságával. A keresztény tökéletesség épületének nagynak kell lenni, magasságával el kell érnie az eget, a hol betetőzését nyeri. Egész élet ebbe telik bele, mert sok minden akadályoz az építésben. Ellenségeink zaklatnak, mint a jeruzsálemi templomot újra építő zsidókat. A test, a világ, az ördög rajtunk üt. Mit tegyünk? Egyik kezünkben legyen a szerszám, a másikban a kard, mint a zsidóknak. A szerszám: a lankadatlan munka, fáradtság lelkünk tökéletesítésén, megszentelésén, a másikban a kard: az alázatosság, amelylyel visszaverhetünk minden támadást. A kevélységtől vette kezdetét a bűn, a romlottság, a szolgaság; az alázatosság, a bűn ellensége, a tökéletességnek forrása, a lelki szabadság legbiztosabb őre.

De lássuk az alázatosság bővebb magyarázatát, mielőtt annak fokról esnék szó. Aquinói szt. Tamás azt mondja: Az alázatosság önmagunk dicséretreméltó kevésre becsülése. Innét következik, hogy az alázatos nem tolja fel magát s nem is kívánja magát kitüntetni érdemén felül, másodsorban pedig lealacsonyítani engedi magát érdemén alul, s ezt még lelkéből óhajtja is. E szerint két foka volna csak az alázatosságnak: az első fokon azok állnak, akik mindent Istennek tulajdonítanak, maguk érdemére épen semmit sem támaszkodnak, így gondolkodván: mim van, a mit nem Istentől vettem? Testemet ő alkotta, nincs bennem egy ideg, egy ér, egy csepp vér, mely nem Istené volna. Hogy ez az én testem mozog, él, hogy létezem, hogy járok, mind Istennek jóságából van; amely pillanatban akarja, beszünteti. Mim van még? Értelmem, akaratom, érző tehetségem. Ki adta az észet, az akarat és érző tehetsé-

get? Isten. Ha elveszi, mi marad meg nekem? Lelkem is van, ezt is Ő adta, Ő teremtette, s ha halhatatlanná nem teremtette volna, ezt is megsemmisíthetné. Szóval mindezeket Istentől bírom, ha megfoszt tőlük, mi marad nekem? Semmi. Kell tehát, hogy meglássam magamat, aki önmagamtól semmit magaménak nem mondhatok. Bármilyen jót teszek, nem tulajdoníthatom saját érdemeimnek, mert a jó tettek véghezvitelére az eszközöket nem én készítettem. Méltatlan vagyok az Isten adományaira, méltatlan arra, hogy mások fölé kerüljek, vagy másokkal egy vonalba állítsanak, alkalmatlan, haszontalan vagyok minden munkára Isten nélkül.

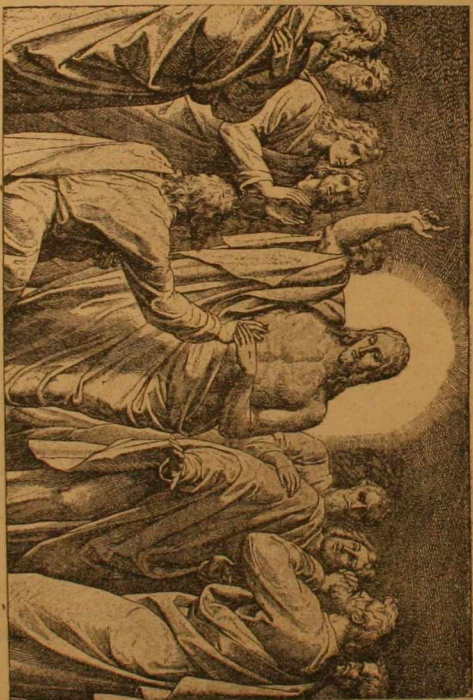
Ez a hang mily szép! Ez az alázat hangja.

De az alázatos nemcsak hogy így beszél, így érez, így gondolkodik, hanem tettei teljesen megfelelnek szavainak. Tettei pedig így beszélnek: Én vagyok a világon a legutolsó, nálamnál kisebb, érdemtelenebb lény nem él a föld kerekén, bár mindenki megvetne, utolsónak tartana, s elveszíteném az emberek becslését, amit a világ oly nagyra tart. Soha az emberek jót ne gondoljanak rólam, sőt ellenkezőleg gyanúsítsanak, téves nézeteket tápláljanak szívökben. Zuduljon reám minden szitok, gyalázás, rágalmozás, hozzák napfényre minden cselekedeteimet. Az emberek bánjanak velem úgy, mint utolsóval, az állapot, a foglalkozás, melyben élek, még mindig tiszteletreméltóbb, mint amit érdemlek, bár volna a világon a legalacsonyabb foglalkozás, melyben életemet eltölthetném. Isten részéről semmi érdemlek egyebet, mint a legmélyebb, legkeservesebb poklot!

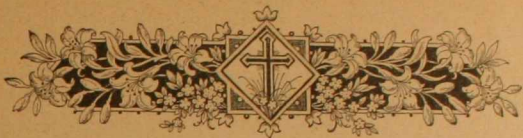
Ez a második foka, és pedig hősiesebb foka az alázatosságnak. Ne ijedjünk meg. A hősiesség eme fokára kevés juthat el, de bizonyos fokra törekedni mindannyiunk szoros kötelessége. Alázatosság nélkül nincs üdvösség, mert csak az alázatosoknak adja Isten az Ő kegyelmét, amelynek segítségével üdvözülhetünk, a gőgösektől, kevélyektől megvonja azt! Azt alázatosság erényét megszerezni nem nehéz, amint látni fogjuk. A két lépcsőt, a két fokot felaprózzuk, alacsony, kisebb méretű lépcsőkön könnyebben járunk. Csak bátorság, kitartás! A járás-kelésben ki nem merülünk, el nem fáradunk, mert az alázatos szívű Jézus támogat törekvésünkben.

P. Arisztid.

„Tamás! ne légy hitetlen, hanem hívő.“

FIGRETTI DI S. FRANCESCO D' ASSISI.

(Szent Ferencz virágos kertjéből.)

XVI. Fejezet.

Szent Ferencz megfogadja szent Klára és szent Szilveszter testvér tanácsát, hogy prédikáljon s ezzel számos embert jó útra térítsen. Megalapítja a harmadik rendet, prédikál a madaraknak és elhallgattatja a fecskéket.

zent Ferencz, Krisztus alázatos szolgája, kevéssel megtérése után, a mikor már sok társat gyűjtött s vett föl a szerzetbe, nagyon törte a fejét affölött és kétségeskedett, vajjon mit kelljen tennie: imádságnak éljen-e csupán, vagy némelykor prédikáljon is, s égett a vágtyól, hogy e tekintetben megtudja az Isten akaratát. Minthogy pedig szent alázatossága nem engedte, hogy önmagában és imádságában bizakodjék, úgy vélte, hogy az isteni akaratot mások imája által fogja fürkészni, a miért is Masseo testvért hívta s így szólt hozzája:

— Keresd föl Klára nővért s mondd nevemben, hogy néhány legjámborabb társnőjével kérje ájtatosan Istent, hogy kegyesen mutassa meg nékem, mi legyen helyesebb: szónokoljak-e olykor-olykor, avagy kizárólag az imának éljek? Aztán meg menj Szilveszter testvérhez s néki ugyanezt mondd.

Ez volt az a Szilveszter testvér, a ki világi korában szent Ferencz szájából egy arany keresztet látott kinyulni, melynek csucsa az égig ért s karja a világ két sarkáig. Szilveszter testvér olyan szent volt s annyira jámbor, hogy az Isten minden kérelmét meghallgatta s gyakran társalgására méltatta, a miért szent Ferencz őt nagyra becsülte. Elindult tehát Masseo testvér s szent Ferencz parancsához képest előbb szent Klárához, azután Szilveszter testvérhez ment követségbe.

Szilveszter testvér megértve, hogy miről van szó, azonnal imádságba merült s imája közben isteni kinyilatkoztatásban részesült. Masseo testvérhez fordult tehát és így szólt: ezt mondja Isten, hogy add Ferencz testvér tudtára: Isten őt nemcsak magáért hívta ebbe az állapotba, hanem, hogy más lelkek javát is munkálva, sokan üdvözüljenek általa.

E felelettel Masseo testvér szent Klárához ment, hogy megtudja, milyen választ kapott az Istentől.

Szent Klára közölte vele, hogy ő és társai ugyanolyan feleletet kaptak Istentől, mint Szilveszter testvér.

Ezzel Masseo testvér visszatért szent Ferenczhez, a ki szeretettel fogadta, megmosta lábait, ebédet készített neki s étkezés után az erdőbe hívta. Itt térdre borult előtte, lehuzta csuklyáját, keresztbe tette karját és kérdé:

— Mit parancsol Ur Jézus Krisztusom, hogy cselekedjem?

Masseo testvér így felelt: Krisztus Szilveszter testvérnek is, Klára nővérnek és társnőinek is értésére adta és kinyilatkoztatta, hogy akarata az, hogy menj a világba prédikálni, mert nemcsak magadért, hanem a mások üdvösségéért is választott ki téged.

Szent Ferencz e feleletből tisztán látta Jézus Krisztus akaratát, azért nagy buzgósággal fölemelkedett s mondá:

— Menjünk Isten nevében. S két szent férfiut vett maga mellé társul: Masseo testvért és Angelo testvért.

A Szentlélek malasztjával telten, menve-mendegélve, a nélkül, hogy utat vagy ösvényt néztek volna, egy Cannaio nevű kastélyhoz értek. Itt szent Ferencz prédikálni kezdett s elsőben is megparancsolta a csi-csergő fecskéknek, hogy maradjanak csöndben a mig szónokol. A fecskék engedelmeskedtek s a Szent oly hévvel beszélt, hogy a kastély összes férfiai és asszonyai, föllekesülve szaván, el akarták hagyni a kastélyt, hogy őt kövessék, de szent Ferencz nem engedte s ezeket mondá nekik:

— Ne hamarkodjátok el a dolgot s tapodtat se távozzatok. Majd én elrendelem, hogy mit kell cselekednetek lelketek javáért.

Ekkor határozta el, hogy megalapítja a harmadik rendet, mindenek üdvösségére.

Ilyképen megvigasztalva és bűnbánatra előkészítve őket, távozott. Mikor Cannaio és Bevaguo között nagy iparkodással lépkedett volna, egyszer csak fölemelve szemeit, néhány fát látott az ut mentén telisdedtele a madarak rengeteg seregével, a mi fölött szent Ferencz elcsodálkozott és mondá társainak:

— Várjatok reám az uton, a mig hugocskáimnak, a madaraknak prédikálok.

És a rétre ment s prédikálni kezdett azoknak a madaraknak, a melyek a földön ültek. Erre azok is, a melyek a fákon tanyáztak, hirtelen hozzája röptek s valahányan voltak, az egész prédikáció alatt vesztég maradtak, sőt még azután sem távoztak el, a míg csak rájuk áldását nem adta. S a mint később Masseo testvér Jacopo da Massa testvérnek elbeszélte, bár Szent Ferenc közöttük járt-kelt s őket köpenyével érintette, azért egy sem mozdult helyéről.

Szent Ferencz prédikációjának körülbelül ez volt a foglalatja :

Hugocskáim madarak! Tömérdék az, a mivel Istennek, a ti teremtetőknek tartoztok s épen azért kötelességetek Őt mindig és mindenütt dicsérni. Ime, szabadságot adott, hogy tetszésetek szerint akárhova röptülhessetek; kettős, sőt hármas köntössel ruházott föl benneteket s annak idején, hogy nemetek ki ne pusztuljon, helyet szorított számotokra a Noé bárkájában. Neki köszönhetitek a levegő eget, a melynek urai vagytok s jóllehet se nem vettek, se nem arattok, Isten gondoskodik eleségetekről s a folyókat és forrásokat adja italotokul. Ajándékai a hegyek és völgyek, a melyekben menedéket találtok s a sudaras fák, a melyeken megrakhatjátok fészkeiteket. Nem tudtok se szőni se varrni, de azért az Isten felöltöztet titeket és kicsinyeiteket. Mindebből a sok jótéményből tán kitetszik, hogy mily nagy szeretettel viseltetik irántatok a ti Teremtőtök. Őrizkedjetez tehát, hugocskáim, a hálátlanság bűnétől s szüntelenül igyekezzetez az Istent magasztalni.

A mikor szent Ferencz ezeket mondotta, a madárkák elkezdtek tátogatni csőrüket, nyujtogatták nyakukat, verdesték szárnyaikkal, tiszteletteljesen egész a földig meghajtották fejüket s mozdulataikkal és énekszóval jelezték, hogy a szent Atya nagy gyönyörüséget szerzett nékik. Szent Ferencz velük együtt örült és lelkendezett s nagyon csodálkozott a madarak roppant sokaságán, remek változatosságukon, figyelmükön és szelidségükön, a miért is bennünk ájtatosan dicsérte a Teremtőt. Végül a prédikáció után szent Ferencz a kereszt jelével jelölte meg őket s engedelmet adott nékik a távozásra. Ekkor az összes madarak gyönyörű énekszóval a levegőbe emelkedtek s a szerint a hogy szent Ferencz őket a kereszttel jelölte, szétoszlottak négy részre; az egyik rész kelet felé röptült, a másik nyugat felé, a harmadik dél és a negyedik éjszak felé, s mind-egyik csapat csodaszépen énekelt. Ennek értelme pedig az, hogy valamiképen sz. Ferencz, Krisztus keresztjének zászlótartója, prédikált a madaraknak s megjelölte őket a kereszt jelével, a melyek szerint a négy égtáj felé oszoltak, aképpen Krisztus keresztjének hirdetése, szent Ferencz által megújítva, az ő révén és a barátok buzgolkodása folytán kell hogy az egész világon elterjesztessék s hogy a testvérek is, miként a madarak, nem birva semminemű vagyonnal a földön, életüket egészen az Isten gondviselésére bízzák.

Olaszból fordította: *Kaposi József.*

BOKRÉTA

MÁJUS KIRÁLYNÉJA TISZTELETÉRE.

Panaszra mentek egykor a virágok a Szüzanyához, hogy *májusban*, a mikor ők nyílnak, legszebben virulnak s legkellemesebben illatoznak, nem részeseülhetnek abban a szerencsében, hogy a Bold. Szüz valamely ünnepét ékességükkel emeljék. Szomorgó alattvalóit azzal a kegyes válaszszal nyugtatta meg *Május királynéasszonya*, hogy az egész májust a maga tiszteletére választja.

Ime, május minden napjára egy-egy virágszál vallásos költők szivkertjéből szakítva!*)

Legszebb *rózsám* nyiljatok ki!
Belőletek most koszorút fonok;
Szüz Márián fogtok ragyogni;
Féjén hervadtok el, ti boldogok!

Fehérekelyhű kis *gyöngyvirágok*,
Szépen, vidáman csilingeljetekek!
Nagy öröm vár ma még reátok:
Mária keblén lészen helyeteket.

Kék *nefejejtsek* és *jácintok*
S erdő, mező virágjai ti mind!
Megsúgom nektek is a titkot:
Kezem Mária oltárára hint.

Rudnyánszky Gyula.

Ha minden gazzággal tele
A sátán ront reád,
És pusztító lehellete
Halálos mérge bánt;

És ártatlan, szüz lelkedet
Homályba vonni kész:
A Szeplőtlenhez — ne feledd —
Forduljon sziv s az ész.

XIII. Leo után: *Csicsáky Imre.*

Mosolygó völgy ölen ha jártam,
Zöld pázsiton s kedves virágok
Között, míg hűvös fák árnyában
Enyhültek a forró sugárok;
Mig édes dalra indult ajkam
S szivem vidámsággal volt telve:
A te neved hangzott a dalban,
Te adtad a kedvet szivembe!

Szulik József.

Mi szép vagy és mi ékes én szerelmem
Mezők rózsája, völgyek liljoma,
Minden fűszernél illatosb virág!
Szép vagy galambom, szép miként a hold,
Szép vagy s kiváló százezrek közül.
Galambszemedben a mennyég nyílik meg,
Fénynyel, csillaggal van mindig tele;
Csoda fényömlés szüz tekintettel,
Szebb mint a hajnalcsillag ragyogása.
Nyelved alatt tej és színméz nagyon,
Mikéntha ottan nyílanék a föld
Minden virága s ott fakadna a
Kenet forrása fűszerek közül.
Rózsák nyílása ajkadon a szó.
És csöpögő méz rajta a beszéd,

*) E sorok első sorban a Bold. Szüz tiszteletére vannak közölve; másodsorban a kath. közönség érdeklődésének fölébresztésére a vallásos költészet iránt, melynek becses termékeiből „Szűszorszepek” czímen 1888-ban adtam ki egy gyűjteményt. „*Gyöngyvirágok*” czímmel ez idei karácsonra szándékozem egy újabb kötetet közrebocsátani.

S minden kis hangod egy-egy angyalének
 Orczád oly szép, mint a virágos ág
 Paradicsomkert arról egy mosoly;
 Szébb mint a szelid almafa fehér
 Virágos ága szép fehér karod,
 Melyen az Isten-embert hordozád.

Kemenes Ferencz.

Egészen szép, szeplőtlen vagy
 Istennek anyja, Mária!
 Tündöklő lelked *liljomában*
 Nincsen homály, nincsen hiba.
 Atya, Fiu, Szentlélek Isten
 Minden kegygyel fölékite,
 Hogy, Szűzanyánk, — te légy az *összes*
 Teremtmények legszebbike! . . .

Pály Ede.

Te vagy a föld *csodaszép virága*
 Ragyogó szép és szűz, illetetlen,
 Melyet a bűn dere sohse vett meg,
 Mert megörzött ettől az Uristen.

Kemenes Ferencz.

Óh mennyei szép *liliom!*
 Áldva tisztel sok millióm . . .
 Áldjad lelkem Máriát,
 Üdvözítőnk szent Anyját!

Régi egyházi ének.

Szűz *liliomszál*, melynek illata
 Szétárad az egész világom,
 Hulljon reám szerelmed harmata!
 Előtted szívemet kitarom:
 Órizd meg tisztaságom!

Rudnyánszky Gyula.

Te vagy a tisztaság termőfája,
 Szemérmertességnek szép *rózsája*,
 A szelidség ékes *gyöngyvirága*,
 Kinek széles e világra
 Elhatott illatja.

*Kisdi Benedek „Cantus Catholici”
 cz. énekeskönyvéből. 1651.*

Virág kinyílik, hódít s elvirul;
 Gyümölcs hamvát veszíti, ha lehull;
 Fa tar lesz, lombját őszi szél letépi,
 A báj is megfakul egy éjjelen:
 A földön egyedül Te vagy csak égi
 Királynénk, mindörök s szeplőtelen!
 Édeni *rózsa*, mennyei fény,
 Óh Mária, Mária, áldalak én!

Rudnyánszky Gyula.

Itt ha mindent eltiporva,
 Nagyra nőtt a bűnhalom,
 Isten érdemlett haragja
 Ellen ő (Mária) az *ottalom*.
 Ő könyörg s az égi villám
 Kegysugárrá változik,
 S a bűnösörről Isten átka
 Messze-messze távozik.

Sujánszky Antal.

Miként a méh mézet keresni
 Virág után virágra száll:
 Ugy zeng imánk magasba hozzád,
Titkos értelmű rózsaszál!
 Megédesül keserv és bánat,
 A mig szemünk rajtad mereng:
 Vedd kedvesen királynőnk a dalt,
 Mit ajkunk hódolattal zeng!

Babik József.

Szeretlek, óh hogyne szeretnélek,
 Legfényesebb fénylő csillag téged?!

Arczodon a bűbajos mosolygás
 Isten nézéséből van,
 Mint mennyország tündérkirálynéja,
 Ugy tűnsz fel álmaimban.
 Szived, arczod fényesség,
 A lelked meg fényes ég.
 Szeretlek én, hogyne szeretnélek?
 Szépségedért szeretlek én téged!

Mérhelyi Lajos.

*Hajadonok a lurdí Szűz szobra
 előtt.*

Nézz le ránk, szép Szűz!
 Koszorúdba fűz
 Ennyi fehér *rózsát*,
 Kik vonzódnak hozzád, —
 Ennyi *liljomot*,
 Mert érted dobog
 Mindnyájunk szive!
 Tiszta napsugár,
 Sérthetetlen vár,
 Legdrágább kincse
 Leányaidnak — tied legyen!
 Tisztaságunkat néked ajánljuk,
 Szívünk ajtaját büntől elzárjuk . . .
 Segíts meg minket, Szeplőtelen!

Babik József.

Tiszta Szűz te a kítől a
 Másik Ádám teste lett;
 Ép virág hibás gyökéren,
 Mely hibátlanul eredt;
 Üdvözölt légy ritka szépség,
Hervadtlan rózsafa,
 Melynek, Isten ugy akarván,
 Jézusunk lett *bimbaja*.

Szabó Imre,
szombathelyi püspök.

Gyermekek a lurdi Szűz szobra előtt.

Mi még *bimbók* vagyunk,
 Kicsinke kis apróvirágok
 Te légy gyöngyharmatunk,
 Óh drága Szűz, ezerszer áldott!
 Ki Jézuskádat ugy szeretted,
 Édes Anyánk, minket se vess meg!
 Az ártatlanokat
 Koszorudba fogadd!

Babik József.

Hogyha én kis méhe lennék
 Röpke szárnynyal, pihe szárnynyal,
 Mézeért mely künn a réten
 Egy virágról másra szárnyal,
 Utra kelnék s messze szállnék
 És bejárnám a vidéket,
 Csakhogy én nem földvirágról
 Gyűjtögetnék édes mézet.
 Messzebb mennék, sokkal messzebb
 S nem röpülnék földvirághoz,
 — Föl az égbe szállanék a
Titkos értelmű Rózsához.

Kalocsay Alán.

Paradicsom rózsafája
 Adj a beteg homlokára
 Egy levélkét virágodbul
 S állapotja jobbra fordul;
 Egy levélkéd illatárja
 Gyógyító ir lesz bajára.

Kemenes Ferencz.

Minden falomb, mely
 Fölöttem leng,
 Minden levélke,
 Mely rajta reng,
 Minden fűszál, mely
 Reszketve kél,
 A lég fuvalma,
 Az esti szél,

Minden, de minden
 Titokzatos dalt suttog énnekem
 Dicséretedről
 Óh Szűz anyám! a csendes estelen.
Kalocsay Alán.

Titkos értelmű Rózsát neked
 Mondjon minden szív dicséretet,
 Mert a legszebb örömvirág,
 Mit általad nyert ez a világ;
 Nem is érezzük töviseit,
 Mert te enyhited sérelmeit,
Titkos értelmű rózsát neked
 Mondjon minden szív dicséretet!
Egyházi ének.

Sóhajok völgyén
 Siralom földjén
Reményvirágunk, Szűz Mária;
 Melynek kelyhéből
 Anyaszívéből
 Vigasz száll szívünk fájdalomira.

Nickl Jenő.

Szép vagy, miként a bájos napsugár,
 Mely bércz megől a rónaságra száll;
 Szép vagy, miként az esti rózsapír,
 Melyet a nyugvó nap sugára ir;
 Szép vagy és tiszta, mint a nyájas ég,
 Ha kék arczat felhők be nem fedék.
Korbuly Imre.

Aranykalász, kenyérmező,
 Édenkertből szőlővessző!
 Rajtad termett az üdv-gerezd,
 Melyet érlelt a szent kereszt . . .
 Óh add izlelnünk egykor ezt!

Répássy János.

Fölpattan a *rózsabimbó*,
 Illatot lehel szét,
 S mosolygva bontogatja
 Gyöngye, üde kelyhét . . .

S e mosolyban hő szeretet
 Sugárizk az égre,
 E mosoly a kis virágnak
 Forró „üdvözlégye.”

Nickl Jenő.

Oly szerény az *ibolyácska*
 Sötét erdő alján,
 Kis cserjéknek árnyékában
 Szendén illatozván;

Te szerényebb vagy, Mária,
Alázat virága,
Égbe szálló hő imában
Üdvözítőd várva. *Virág Ferencz.*

Hogyha a csillag százezerén
Volna hatalmam, akkor az ég
Titkos azurján drága neved
Fénye büvölne mindeneket!
Mért nem nap a szívem, hogy sugarát
Hajnali pirba meritve, dalát
Fől az egekre írva, *Neked*
Vallana égő érzeteket! ? *Pály Ede.*

Egy szó van csak a világon,
Melynek párját nem találok,
Melyet milliók ismételnék.
Melylyel mennyek is bételnek.
Mennyből hozta Gábor angyal,
Hogy ránk pirkadt az üdvhajnal.
Ismert, áldott szó: „Üdvöz légy!”
Benne rejlik az üdv-összlét.

Répássy János.

Fájdalmak *vérpiros virága,*
Mária, édes szép szerelmünk!
Figyelj óh gyermekid szavára,
Kik küzdünk itt és ah kesergünk . . .
Fájdalmad nagy s mély mint a tenger,
Szived szerelme még nagyobb;
Kihez fordulna hát az ember,
Midőn vigaszt a földön nem lel,
Ha szive bánattól sajog ?

Babik József.

Szent fa vagy, a melynek enyhe
árnyékába,
Megpihen az ember, ha gazdag, ha árva;
Sőt lejj az égből, az Isten magzatja,
S vándortestét ő is álomra nyugasztja,
Im itt alszik mostan kegyes
árnyokodban.

Mindszenty Gedeon.

A te *kerted* ez az ország,
Mely betegen hervad,
Boldogsága *virágait,*
Fogyasztja minden nap;
Kopár földje ugy nedves csak,
Ha mi könnyet ejtünk . . .
Magyarország Nagyasszonya
Könyörödj érettünk!

Kuthen.

Letérdepelek a puszta hon-romokra,
Tiszta *gyöngyikéknek* nő itt árva bokra
Zöld remény levéllel:
A hazán kesergő, üldözött Sionnak
Könnye nevelé fel.

Ezt adom az ország szűz Nagy-
[asszonyának,
Hűszemei minket könyörülve szánnak!
S ő e gyöngyikébül
Ősi hitmagot szór, melylyel e vihardult
Hon mezője szépül.

Rosty Kálmán.

SZENT ERZSÉBET.

(Gróf Montalembert után francziából.)

A jó Isten úgy akarta, hogy szent Ferencz és szent Erzsébet, e két nagy lélek, kik egyformán kiérdemelték Isten szeretetét, egy időben éljenek e földön és egymás ismeretségének örüljenek.

Szent Ferencz éppen Erzsébet születésének évében mondott le a világról; 1207-ben jegyezte el a szegénységet és minden akadályt legyőzve Istennek szentelte egész életét. Példája oly lelkesítőleg hatott, hogy még azok is követni akarták őt, kiknek családi kötelezettségei ezt nem engedhették meg. Ekkor a Szentlélek sugalmazta szent Ferencznek a III-ik rend alapítását, mely lehetővé tette, hogy családapák és férjes nők is, otthoni kötelességeiknek híven megfelelően, részesülhessenek

az Istennek szentelt élet kegyelmeiben. A III-ik rend helyreállította a családok békéjét; a bűnbánóknak módot nyújtott a vezeklésre és a lelkeket isten utáni magas tökéletességre vezette. 1221-ben írta meg szent Ferencz az úgynevezett „bűnbánó rend” szabályait; csak később — a hármas fogadalom hozzácsatolása által vált e társulat valóságos szerzetes renddé.

Ugyancsak az 1221-ik évben telepedtek le a Ferenczrendiek Németországba. Elképzélhetjük mily örömmel fogadta őket a thüringi grófnő. Eisenachban zárdát és templomot építtetett számukra és Pater Rodingert, az első német szerzetest választotta gyóntató atyjául. A jó Ferenczrendiek sokat emlegették lelki atyjukat Ferenczet, és Erzsébet tiszteletteljes szeretettel vonzódott a szent férfihoz. Megismerte a III-ik rendet is és ez lelki szükségének annyira megfelelt, hogy férje engedelmével ő is tertiarus lett. Németországban ő volt az első, ki a III-ik rendbe lépett. Első volt lelkiismeretes hűsége által is, melylyel a szabályoknak engedelmeskedett. Jó példájának sokat köszönhet a tertiarus rend elterjedése.

Sz. Ferencz csakhamar értesült leánya buzzalmáról és hálás tisztelete jeléül emlékebe küldte neki saját avult köpenyét. Erzsébet leírhatlan örömmel fogadta a szegénységnek ezen jelképét. Mindhalálig hiven megőrizte; akkor is megtartotta, midőn minden egyéb tulajdonáról lemondott és valahányszor különös kegyelemért fohászzkodott Istenhez, lelki atyja köpenyét öltötte fel. Halálakor egyik barátnőjének hagyta az ereklyét, melyet azóta a weissenfelsi lovagok őriztek Spireben.

Erzsébet 17 éves volt, midőn Pater Rodinger eltávozott mellőle és az ifju grófnő más lelkivezetőről kellett gondoskodjon. Férjéhez fordult tanácsért és Lajos, ki neje lelki üdvösségét szíven viselte a pápától kért Erzsébet részére felvilágosult és kegyes vezetőt. A szent atya marburgi Konrádot ajánlotta. Konrád igen buzgó és tanult pap volt; a pápa megbízásából Németországban keresztes háborút prédikált. Incze, Honorius és IX-ik Gergely pápáknak szeretetteljes elismerését nyerte meg. Szívesen vállalta el Erzsébet lelki vezetését; midőn a grófnő megtudta mily kiváló ember gondjai alá kerül, nagy alázatossággal adott hálát Istennek e kegyért.

Első találkozásuknál térdre borult Konrád előtt és így szólt: „Lelki Atyám! vezetésére méltatlan vagyok, de testvérem iránti szeretetből ajánlom magamat gondjaiba.“ Konrád ezen alázatosságban felismerte Erzsébetnek jövő dicsőségét és önkénytelenül felkiáltott: „Ó Uram Jézusom! milyen csodákat művelsz az oly lelkekben, kik Néked szentelték magukat!“

Erzsébet gyorsan haladt a tökéletesség útján. Lelke egyre bensőbben egyesült Istennel. Egyszer könnyezve panaszoalta gyóntató atyjának, hogy szülei őt a házáséltre szánták, holott ő oly örömmel szolgálna Istennek örök szüzességben. Mindamellet megértette ő jelenlegi helyzete kötelességeit és hiven szerette férjét. Lajos viszont engedelkeny bizalommal teljesítette neje kívánságait; beleegyezett abba, hogy Erzsébet, gyóntató atyja iránti engedelmisséget fogadjon fel.

Konrád szigorúan követelte e fogadalom betartását. Egy alkalommal azt rendelte Erzsébetnek, hogy jöjjön a templomba és szent beszédet halgassa meg. Azonban látogatóba jött a grófnőhöz sógornője ezért otthon maradt. Konrád erre ingerülten lemondott Erzsébet további vezetéséről. Szegény ifju asszony, bűnbánattal sietett gyóntatójához és bocsánatért esdett; csak hosszú alázatos kérések után nyerte vissza Konrád jóindulatát és töredelmesen fogadta el a ráért penitenciát.

Oh! bár sokan, bár valamennyien tudnók Erzsébet engedelmességét követni és mulasztásainkért vezekelnénk mint ő! Milyen engedelkenyek gyóntató atyáink; kevés az mit tőlünk megkívánnak és mi e keveset sem teljesítjük. Önként szabadítjuk fel magunkat a lelki vezetés alól; haladunk a magunk útján — de hová vezet az? Ki igazít utba ha eltévedünk? Mikor értjük meg végre, hogy kimondhatlan nagy veszélyben járunk, ha nem hallgatjuk meg azoknak tanácsát, kiket a jó Isten lekipásztornak rendelt segítségünkre.

Milyen boldog az a lélek, ki mint szent Erzsébet, biztos kéz vezetésére bizta üdvösségét. Csak engedelmeskednie kell és övé a menyország. Mindenekelőtt önmegtágadás kell az engedelmesség gyakorlására, s ezt Isten kegyelme megadja nekünk, ha buzgón kérjük.

Konrád a következő szabályokban kívánt Erzsébettől engedelmességet:

1. „Szenvedd türelemmel a megvetést az önkéntes szegénység szellemében.“

2. „Szivedben az első helyet add az alázatosságnak.“

3. „Mondj le az emberek vigasztalásáról és a földi örömökről.“

4. „Felebarátaid iránt légy mindenben könyörületes.“

5. „Őrizd szivedben Isten emlékezetét.“

6. „Adj hálát Istennek amiért halála által az örök haláltól és kárhozattól megmentett téged.“

7. „Viseld türelemmel keresztedet, mert Isten oly sokat szenvedett érted.“

8. „Szenteld magadat testestől-lelkestől Istennek.“

9. „Emlékezzél arra, hogy Isten alkotott és hogy cselekedeteid által örökké Nála légy.“

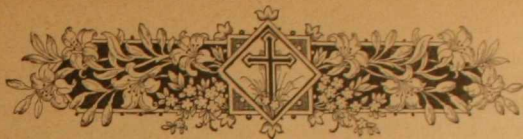
10. „Bocsásd meg felebarátaidnak mindazt, amiben te is bocsánatot kívánnál tőlök és tégy vele úgy, amint szeretnéd, hogy veled bánjanak.“

11. „Gondold meg mily rövid az élet és az ifjak meghalnak mint az aggok. Vágyakozzál mindig az örök üdvösségre.“

12. „Sirasd szüntelenül vétkeidet és kérj Istentől bocsánatot.“

Terézia Franciska nővér.

MÁJUS.*

ejszen, ha azt a szeszélyes, hol meleg, hol hideg, hol derült, hol mogorva áprilist nem hagytam szó nélkül, okvetlen meg kell énekelnem vagy mivel a versírás egy kissé már nehezen menne, meg kell csicseregennem ezt a kedves szép hónapot is, melyet májusnak nevezünk. Hiszen erre figyelmeztet az a sok illatos virág,

mely kertben és mezőn bájos fejceskéjével felém bőlingat ; erre ösztönöz a felettem repülő pacsirta s a bokorban daloló fülemile, melyek éppen úgy örülnek a várva-várt tavasznak, mint mi emberek.

Bizony nem hiába is kedves a május hónap, mert nem akad párja szépség tekintetében a többi hónapok közt. Olyan mint egy gyönyörű leányzó, ki oly édesen mosolyog az emberre, hogy csaknem kedve kerekedik tánczra perditeni a szépséges és vidám teremtest, kivált ha ügyesen huzza a cigány a talp alá valót.

No de hiszen járják is a tánczot május havában ; de nem táncztermek falai közt, hanem künn az erdő tisztásán vagy legalább a füzes gyepén. A szabadba igyekszik most mindenki, aki csak mozogni tud s ott künn, az Isten kék ege alatt élvezni a természet kellemes voltát. Bizony alig van hely széles e hazában, a hol e hónapban *májálist* ne tartanának kedélyes, vidám mulatság közt.

Hanem azért még sem ez a legnagyobb nevezetessége május havának. Hohó ! ez ellen a leányok egyhangulag tiltakoznának. Mert hiszen szeretik ők a lassut, meg a frisset a mellett a kedvre csiklandozó cigánymuzsika mellett járni, hanem hát nem volna teljes az örömük ebben a hónapban, ha *májusfát* nem plántálna május elsején virradóra a kapu elé a figyelmes legénység.

* Lásd a „Különféle” rovatot.

Konrád szigoruan követelte e fogadalom betartását. Egy alkalommal azt rendelte Erzsébetnek, hogy jöjjön a templomba és szent beszédét halgassa meg. Azonban látogatóba jött a grófnőhöz sógornője s ezért otthon maradt. Konrád erre ingerülten lemondott Erzsébet további vezetéséről. Szegény ifju asszony, bűnbánattal sietett gyóntatójához és bocsánatért esdett; csak hosszu alázatos kérések után nyerte vissza Konrád jóindulatát és töredelmesen fogadta el a ráért penitenciát.

Oh! bár sokan, bár valamennyien tudnók Erzsébet engedelmességét követni és mulasztásainkért vezekelnénk mint ő! Milyen engedelkenyek gyóntató atyáink; kevés az mit tőlünk megkivánnak és mi e keveset sem teljesítjük. Önként szabadítjuk fel magunkat a lelki vezetés alól; haladunk a magunk utján — de hová vezet az? Ki igazít utba ha eltévedünk? Mikor értjük meg végre, hogy kimondhatlan nagy veszélyben járunk, ha nem hallgatjuk meg azoknak tanácsát, kiket a jó Isten lelkipásztornak rendelt segítségünkre.

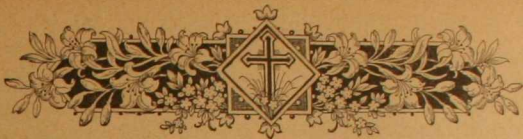
Milyen boldog az a lélek, ki mint szent Erzsébet, biztos kéz vezetésére bizta üdvösségét. Csak engedelmeskednie kell és övé a menyország. Mindenekelőtt önmegtágadás kell az engedelmesség gyakorlására, s ezt Isten kegyelme megadja nekünk, ha buzgón kérjük.

Konrád a következő szabályokban kívánt Erzsébettől engedelmességet:

1. „Szenvedd türelemmel a megvetést az önkéntes szegénység szellemében.“
2. „Szívedben az első helyet add az alázatosságnak.“
3. „Mondj le az emberek vigasztalásáról és a földi örömről.“
4. „Felebarátaid iránt légy mindenben könyörületes.“
5. „Őrizd szívedben Isten emlékezetét.“
6. „Adj hálát Istennek amiért halála által az örök haláltól és kárhozattól megmentett téged.“
7. „Viseld türelemmel keresztedet, mert Isten oly sokat szenvedett érted.“
8. „Szenteld magadat testestől-lelkestől Istennek.“
9. „Emlékezzél arra, hogy Isten alkotott és hogy cselekedeteid által örökké Nála légy.“
10. „Bocsásd meg felebarátaidnak mindazt, amiben te is bocsánatot kívánnál tőlök és tégy vele ugy, amint szeretnéd, hogy veled bánjanak.“
11. „Gondold meg mily rövid az élet és az ifjak meghalnak mint az aggok. Vágyakozzál mindig az örök üdvösségre.“
12. „Sirasd szüntelenül vétkeidet és kérj Istentől bocsánatot.“

Terézia Franciska nővér.

MÁJUS.*

ejszen, ha azt a szeszélyes, hol meleg, hol hideg, hol derült, hol mogorva áprilist nem hagytam szó nélkül, okvetlen meg kell énekelnem vagy mivel a versírás egy kissé már nehezen menne, meg kell csicseregennem ezt a kedves szép hónapot is, melyet májusnak nevezünk. Hiszen erre figyelmeztet az a sok illatos virág, mely kertben és mezőn bájos fejcskékjével felém bólingat; erre ösztönöz a felettem repülő pacsirta s a bokorban daloló fülemile, melyek éppen úgy örülnek a várva-várt tavasznak, mint mi emberek.

Bizony nem hiába is kedves a május hónap, mert nem akad párja szépség tekintetében a többi hónapok közt. Olyan mint egy gyönyörű leányzó, ki oly édesen mosolyog az emberre, hogy csaknem kedve kerekedik tánczra perditeni a szépséges és vidám teremést, kivált ha ügyesen huzza a cigány a talp alá valót.

No de hiszen járják is a tánczot május havában; de nem táncztermek falai közt, hanem künn az erdő tisztásán vagy legalább a fűzes gyepén. A szabadba igyekszik most mindenki, aki csak mozogni tud s ott künn, az Isten kék ege alatt élvezi a természet kellemes voltát. Bizony alig van hely széles e hazában, a hol e hónapban *majálist* ne tartanának kedélyes, vidám mulatság közt.

Hanem azért még sem ez a legnagyobb nevezetessége május havának. Hohó! ez ellen a leányok egyhangulag tiltakoznának. Mert hiszen szeretik ők a lassut, meg a frisset a mellett a kedvre csiklandozó cigánymuzsika mellett járni, hanem hát nem volna teljes az örömük ebben a hónapban, ha *májusfát* nem plántálna május elsején virradóra a kapu elé a figyelmes legénység.

* Lásd a „Különféle” rovatot.

Igaz ugyan, hogy most már kezd ez a régi szokás divatból ki menni, hanem még nem nagyon régen is már hetekkel azelőtt kinézte a szemfüles fiatalság az erdőben, kertben vagy sokszor az utcán is azt a fiatalfát, melyet május elsejének éjszakáján lopva kivágott, — a mi ugyan köztünk legyen mondva, csunya egy dolog volt, mert bizony egy jó nagy gally is éppen úgy megtette volna a szolgálatot, sőt azt sem bánta, ha az erdőkerülőtől néha egy kis puskaporos sőt kapott is prezentül a czombjába, mert hát májusfának török-szakad mégis csak kellett lenni! Mert a nóta is azt mondja, hogy:

Kedvesemnek háza előtt
Az éjszaka magas fa nőtt,
S gyenge szellő lágy szárnyain
Piros kendő leng ágain.

Hanem ha országszerte is ismeretes a májusfa, fogadni mernék, hogy csak nagyon kevesen tudják az eredetét. Pedig hát ennek is megvan a maga története, még pedig kétféleképen is beszélük, tehát szabad a vásár, mindenki azt választhatja, a melyik neki legjobban tetszik. Én elmondom sorjában mind a kettőt.

Május elsejére tudvalevőleg szent Fülöp és Jakab apostolok napja esik. Midőn ez a két apostol a pogányok térítgetésében fáradozott, hozzájuk csatlakozott egy Valburga nevű jámbor hajadon is; hanem bizony a pogányok is csak olyanok voltak sok tekintetben, mint a mai emberek. Elkezdtek gyanusítani és rágalmazni a szegény leányzót. Ez, hogy a gunyolódókat megszegyenítse, elővette vándorbotját, letüzte a földbes előtte letérdelvén, buzgón imádkozott Istenhez, hogy mutassa ki ártatlanságát. S ime, alig mult el egy-két óra, midőn a leszurt bot a pogányok szeme láttára kizöldült.

Ez az egyik magyarázat. A másik elbeszélés szerint pedig azért szokás május elsején a májusfa-állítás, mert szent Fülöpöt hit-térítő utjában üldözni kezdték ellenségei; s történt, hogy egy nap öreg este volt már, midőn szent Fülöp valamely városba érkezvén, egy házban szállást kért éjszakára. Üldözői ekkor egy zöldelő fát állítottak titkon a ház elé, hogy másnap rátaláljanak az idegen városban. Az Ur azonban, ki atyai gonddal őrködik választottjai felett, megparancsolta angyalainak, hogy hasonló fát ültessenek minden ház elé s így a szent férfiú ellenségei felsültek s hosszú orral távoztak hazafelé.

Egyformán szép történet mind a kettő; úgy illik májushoz, mint az a sok gyönyörű virág, mely ilyenkor a fákat és a mezőket ellepi.

Sajnos, hogy ezeket aztán sokszor elfonnyasztja s a gazda reményeit tönkre teszi az ugynevezett három *fagyos szent*, Szervác, Pongrácz és Bonifác; pedig ők szegények teljesen ártatlanok ebben a dologban, mert hiszen nem ők csinálják az időjárás, hanem sokszor a természetben vannak ily különös változások.

Egyébiránt a kath. anyaszentegyház éppen ez időtájt vezeti ki hiveinek seregét a *keresztekhez* (vagy templomokba), hogy egy szívvél s lélekkel könyörögjenek Istenhez az elemi csapások elhárításáért. Ezért nevezzük mi e három napot *keresztjáró napoknak*, melyek után *áldozó-csüörtök* következik Krisztus urunk mennybemenetelének megünneplésére.

Nyelvünkön azért mondjuk áldozónak, mert legkésőbb ekkor szokott végzödni a husvéti szent gyónás és áldozás ideje. Elég baj, hogy sok ember még ekkor is szántszándékkal elkésik ettől, pedig nem jó ám a megtérést halogatni, mert mint az egyszeri mester ember énekelte:

Nem tudjuk azt, mely
órába'
Vág le a halál kaszája.

Talán ugyanezzel a koméval történhetett meg az a tréfás eset is, hogy midőn szomszédja a furfangos szabó, ki szeretett vele ingerkedni, kíváncsian kérdezte tőle: Ugyan szomszéd nem tudja, hogy milyen napra esik az idén áldozó-csüörtök, némi gondolkodás után nagy bölcsen azt válaszolta, hogy aligha nem *pén-tekre*, mert ez a mostani esztendő nem szökő év.

Áldozócsüörtök után 10 nap múlva *piros pünkösöd* ünnepét üli a keresztény világ a Jézus Krisztus által megígért Szentlélek eljövételének emlékezetére, mely Urunk feltámadása után 50 nap múlva következett be. Nagyszerű esemény lehetett az, midőn az egybegyűlt apostolok felett *lúzes lángnyelvek* alakjában jelent meg a Szentlélek. Én azt hiszem, hogy ezért nevezzük mi ezt a nagyszerű ünnepet *piros pünkösödnek* és nem a rózsáról; mert van ugyan *pünkösdi rózsza* ha ez ünnep későre esik, azonban ha május derekán ünnepeljük, mint például sok esztendőben, ilyenkor még ritka a rózsza, mint a fehér holló. Hogy mily kedves ünnepe ez a magyar embernek, ki-tünik ebből a gyönyörű népdalból is, melynek ugyszólván minden betűje egy viráglevél:

Nem anyától lettél,
 Rózsafán termettél,
 Piros pünkösd napján
 Hajnalban születted!
 Orczáid rózsái
 Ha enyém volnának,
 Égő szívem mellé
 Tűzném bokrétának!

A kinek ezt a nótát a szive diktálta, az bizonyosan pünkösd királyné lehetett. Legalább én úgy gondolom.

De hát mi fán termett ez a királyi pár? kérdi tán valaki; én pedig nagyon szívesen elmondom; nem sajnálok egy-két szót a dolog megmagyarázására.

Hajdanában ez a szép szokás is sokkal nagyobb divatban volt, mint példának okáért mostanság és abból állott, hogy pünkösd napján az isteni tisztelet végeztével a legények legderekbiját megválasztották pünkösd királynak, az pedig, a ki a leányok között legszébb és legjobb volt, pünkösd királynénak.

Egész ünnep volt ez annak idejében. Muzsikaszó mellett lóháton vonultak ki a legények a tágas gyepre a kisbíró vezetése alatt, ki piros selyemzászlót tartott a kezében. A ki a futtatásban a többieket legyőzte, azt kiáltották ki pünkösd királynak s még mozsár-ágyuk is durrogtak tiszteletére.

Azonban nehogy azt találja valaki gondolni, hogy ez csak olyan üres cím volt, a melyről a magyar ember azt szokta mondani, hogy száraz kenyér turó nélkül, hát sietek kijelenteni, hogy a pünkösd királyság hozott is valamit a konyhára, azaz a gégére. Mert a pünkösd király minden lakodalomba s mulatságra hivatalos volt, a korcsmában ingyen rovással birt, mert a mit elfogyasztott, kifizette a község; lovát, marháját társai őrizték, s ha netalán valami kisebb darab rossz iát tett a tüzre vagyis olyan apróféle vétséget követett el, nem fektették a deresre (ez a paripa is kiment már a divatból). Csak az volt mind ebben a bökkenő, hogy csupán egy esztendeig tartott ez a jó állapot, ezért szokták a rövid ideig tartó uraságot pünkösd királyságnak nevezni.

Hát a leányok között hogy történt a választás? No ezek nem futtattak, hanem azért derekasan járt a lábok, mint a pergő orsó, mikor házról-házra járva a legszebbiket középre fogták a többiek s körülte forogva dalolták, hogy

Mi van ma, mi van ma? Piros pünkösd napja,
 Holnap lesz, holnap lesz a második napja!

Ez utóbbi szokás még most is fentartja magát az ugynevezett rózsaleány-ünnepélyben, melyet 1805-ben egy Stverteczky nevű pap, nádasi esperes-plebános honosított meg nálunk a feddhetetlen életű hajadonok kitüntetésére és megjutalmazására. Ehhez hasonló azon ünnepség is, melyet minden évben a pestmegyei Solymár községben tartanak, hol Karácsonyi Guidó gróf alapítványából a falu legerényesebb hajadona 1000 pengő jutalmat kap menyasszonyi hozományul, mert egy füst alatt ellakják a lakodalmat is. Azt hiszem, hogy velem együtt sokan gondolják azt, mily jó volna, ha minden községben akadna egy ilyen nemeskeblű jótevő!

Azonban a pünkösdi legszebb ünnepsége mégis csak a bérmálás marad. Már hetekkel előbb ugyancsak készülnek a méltóságos püspök eljövetelére. A gyermekek, kik a bérmálás szentsége által megerősödést nyernek, hitők bátor megvallására, egy kicsit már előre félnek ugyan a püspök által adott arculütéstől, mely azt jelenti, hogy a keresztény ember hitéért mindenféle üldözést és támadást erős lélekkel tűrjön, hanem a bérmaapa vagy anyától remélt ajándék mégis csak kibékíti őket a szelid arczulegyintéssel.

Egy öreg asszonyhoz ért bérmálás közben a püspök s kérdi tőle?

— Ugy-e, hogy nem volt még alkalma idáig megbérmálkozni?

— Jaj dehogy nem! minden alkalmat felhasználtam s már tizenkettedszerre vagyok megbérmálva, válaszolt jámbor egyszerűséggel az anyóka.

Pedig hát a bérmálás szentségét csak egyszer szabad felvenni. Elég tanulságos a következő eset is.

Póruházi bérmálások. — A csehországi „Elbe-Zeitung“ 1885-ik évi egyik száma a következő érdekes esetet közli. Midőn egy kisebb városban a püspök bérmált, több szülő fölkererte az ottani gróft, hogy fogadja el e bérma atya tisztét. A gróf leereszkedőleg fogadta őket és tíz gyermeknek ígérkezett bérma-atyául, s a szent ténykedésnél egy hivatalnok által helyettesítette magát. A bérmálás után a hivatalnok tudatta a fiukkal, hogy két órákor menjenek fel a kastélyba, ott mindegyikük kap ajándékba egy-egy szent képecskét és olvasót. A fiuk ezután zárt körben tanácskozást tartottak s egyhangulag abban állapodtak meg, hogy ilyen „prezentért“ nem mennek fel a kastélyba. Egy bányász fiától, midőn hazatért, kérdezte: vajjon vége van-e a bérmálásnak? A fiú elmondotta az egészet, egyúttal közölvén atyjával, miben egyezett meg társaival. A bányász értésére adta fiának, hogy ő nem ajándék végett küldötte őt bérmálásra, hanem egészen más szempontból, s azért okvetlenül fel kell

mennie a kastélyba, ha nem akarja, hogy nádpálczával gyüljön meg a baja. A fiu engedelmeskedett. A gróf ur nagyon örült, midőn a fiut belépni látta; bevezette egy kis szobába, hol terített asztalon tiz üveg bor és ugyanannyi tányér, tele czukorsüteménnyel várta a kis vendégeket. A gróf biztatta a fiut, hogy egyék, de ez, miután elmondotta társai elmaradásának okát, kijelentette, hogy szégyell enni. A gróf ekkor kiment és kívülről nézte, mit mivel a vendég. Ez hozzálátott a czukorsüteményekhez, ivott egy pohár bort, s midőn felemelte a boros üveget, ez alatt egy tiz forintos bankót talált egy kis boritékban. A pénzt csak megnézte a fiu, de nem vitte el. A bérma-atyá ezalatt bejött s kérdezé, miért nem vitte el a pénzt? A fiu azt válaszolta, hogy nem tudta, vajjon neki volt-e szánva. Midőn nemsokára hármat ütött a kastély órája, a gróf megparancsolá, hogy pakolják be a tiz üveg bort s a tányérokat a fiunak, egyuttal neki ajándékozta a többi 90 forintot is. Képzeltetjük a fiu örömét s egyuttal azon keserü arcot, melyet többi társai vágtak, midőn a gazdag ajándékról értesültek.

Babik József.

A földi javakat gyakran még életünkben elveszítjük: Az ifjuság mulik, szépség tűnik, hír és dicséret elenyészik — ez pedig azért van, hogy a mulékony dolgoktól lelkünket az örökkévalókhöz emeljük fel.

Aranyszáju sz. János.

Sokat tesz az, ki valamit jól megtesz.

Kempis Tamás.

A mi tanítómesterünk a nyomoruság; csak az csinál embert az emberből.

Aranyszáju sz. János.

Jézus legszentebb Szívéhez!

*Szívem áldjad és imádjad
Jézusomnak szent Szívét,
E nap s forrást, a mely folyvást
Kegyelmeit hinti szét!
Imádd Őtet . . . Teremtődét
Imárod e Szívvel itt . . .
„Az Istenség és emberség
Trónja e Szív“ mond' a hit.*

*Szívem áldjad Őt s imádjad,
Száműzz minden érdeket!
Oh ne adj helyt önzésnek, mert
Igy nem léssen érdemed!
Bámuld, nézzed, hogy Ő érted
Mint sovárg, mint eped . . .
Mintha üdve töled függne
Ugy vágy birni tégedet.*

(Róma.)

*Szívem áldjad és imádjad
Az üdv fénylő Toronyát!
Ennek fénye kőd és éjbe
Biztatóan hatol át . . .
Nem kell félned, ha vezéred
Ez isteni Szív maga,
Mert szavára félreáll a
Pokol álnok bösz hada . . .*

*Szívem áldjad és imádjad
A kegyelmek Tengerét!
Hevülj érte lánggal égve,
Ő is lángol érted ég!
Boldogsága, legfőbb vágya
Te vagy . . . e vágy égeti;
Légy hát Ővé mindörökké,
Én átadlak Őneki . . .*

P. Manó.

A CSIKSOMLYÓI „CSODÁKKAL JELESKEDŐ” SEGÍTŐ MÁRIA.

A szobor alakja és szépsége.

zen szobor alakját Loseiner és Eröss Modest atyák nyomán így lehetne lerajzolni:

A szobor hársfából van faragva s bájoló szépségét nem annyira a szobrászati művészet, mint inkább az isteni kegyelem különös jósága kölcsönzi; magassága 2·27 cm., ehhez mért arányossággal s oly hű kifejezéssel, hogy a szemlélő a közelben is élőnek képzele lenni. Loseiner, Veress Lajos Atya után, lelkesedéssel jegyzi meg, hogy szebbet, bájolóbbat, elragadóbbat még Apelles vésője sem teremthetett volna. Loseiner szent elragadtatásában így kiált fel:

„Nem volt és soha sem leszen ily szép kép a világon“!

Milyen volt e szobor hajdan s milyen most? E kettős kérdésre feleletet találunk Loseiner Atya krónikájában. Ő ugyanis azt mondja, hogy a szobor arcza annyi viszontagságteljes századon keresztül szépségéből semmit sem vesztett. Igaz, hogy azon bizonyos karczolatok vehetők észre, de ezek részint a hívők túlmenő kegyeletének következményei, a mennyiben egykor drága gyöngyökkel szokták volt felékesíteni s eközben keletkeztek rajta a karczolatok; részint a 17. és 18-ik században berohanó török-tatár hordák vad kegyetlenségének szomorú következményei s mint ilyenek a nép közt ismeretes csodás eseményeknek és vallásos legendáknak képezik anyagát. Ilyenek: a szobor jobb arczán levő kis karczolat, melyet, mint a jámbor hagyomány tartja, Pap Miklós oltárépítő 1848-ban megpróbált befesteni, de nem sikerült és a nyakán lévő kis repedés, mely valószínűleg valamely tatár szentségtelen erőszakosságának következménye.

Ezen sérülések, valamint a kis Jézus homlokán lévő sebhelyek okai Loseiner följegyzése szerint Veress Lajos Atya által a következőkben adatnak elő:

Az 1690-ik évben Tököly Imre föllázadván, tatárok jöttek segítségére. Ezek Csikmegyét (akkor Csikszéket) egészen elpusztítván a csiksomlyói zárdát és templomot is feldúlták és az ott talált szerzeteseket és hiveket fölkonzolták. Ekkor történt — jegyzi meg krónikásunk — hogy midőn a vad pogányok az oltáron a szobor csodaszépségét bámulták,

egy tatár korbácsával a szobor arczához csapott, de szentségtörő karja azonnal megmerevedett; midőn ezt egy másik tatár meglátta, dühös haragjában szintén az oltárra ugrott és baltájával a kis Jézus homlokához vágott, de gonosz tetteért az előbbihez hasonlóan bűnhődött. És mit tett a harmadik tatár? Ő már nem mert az oltárra lépni, hanem zászlója rúdjaival akarta a szobrot nyakánál fogva a földre teríteni, de hirtelen ott termett egy török vezér s látván a tatárok gaztettét, haragra lobbant s a szentségtörőket földre terítette, nemcsak megdorgálta, de meg is botoztatta és a templomból kikergette.

S kik voltak e tény szemtanúi? mindazok a székelyek, kik a templom egyik fülkéjében elrejtve voltak!

Lássuk már a szobor alakját.

Hogy milyen volt a szobor külalakja 1848-ig, mutatja az ez előtt körülbelül 200 évvel rajzolt, annyi viszontagság között idáig fennmaradt s újabb időben kijavított képe, mely a templom egyik oszlopán függ, melyről a szobor régiségére s a régi korok műizlésére méltán lehet következtetni.

E festmény szerint az emberi nagyságot jóval felülhaladó szobor külékessége állott testéhez simuló és derékon átkötött köntösből és válláról lecsüngő, arany-, bíbor- és viola-szineken ékeskedő paláttal, melyek méltóságteljességet kölcsönöztek neki. Összefonatlan hajfürtjei fejéről mellén öléig, válláról térdéig hullnak alá. Mostani alakja az előbbitől annyiban tér el, hogy most hófehérre van festve, feje fölött csillagkoszorúval s két oldalán aranyozott diécsugarakkal ékesítve renaissance-szerűleg átalakítva.

Boldogemlékü Főt. Simon Jukundián kiérdemült Rendt. Főnök atyától hallottam, hogy a szobor régi színei nem annyira festve, mint inkább színes kelmékkel voltak eszközölve, de melyek a nagy oltár építésekor bevonattak s helyökbé a mai márványszín lépett.

A szobor feje egy kissé balra hajlik a pápai koronához hasonló hármass aranyozott koronával ékesítve; jobb kezében királynőhöz illő jogarát, bal kezében a gyermeki ártatlanság mezében levő isteni kisdedet tartja, ki bal kezecskéjében a szeretet rózsáját tartja, jobb kezecskéjével áldást látszik osztogatni, fején szintén aranyozott fakoronával.

Régebben mind a szűz Anyának, mind egyszerűlött Fiának fején valódi ezüst korona és a szent szűz jobb kezében ezüst királyi pálcza volt; ezek azonban az esetleges elrablás veszélyének kikerekülése végett már régen levétettek s a sok „csodákban jeleskedő” Mária-szobor ereklyéivel együtt mint a vallásos kegyeletnek megbecsülhetetlen kincsei, a zárda szertárában szorososan őriztetnek.

A szobor a nagyméretű, félkör-alakban kiterjedő fehérmárvány színre festett s dúsan aranyozott főoltár oszlop-csarnokának középső fülkéje

előtt egy szürkemárvány-szinre festett emelvényen áll, feje körül csillagkoszorúval s két oldalon szertefutó, aranyozott dícssugarakkal ékesítve: feje fölött a Szentlélek galamb képében, azonfelül az isteni mindenhatóság domborműve fellegekből kiemelkedve és két kerub által imádva.

A szobor lábai alatt van a megváltott világot jelentő földgömbnek és a szüzi szendeség jelképének, a holdnak dombor-alakja, fehér és kék csikokkal festve. A hold-alak közepéből domborodik ki Nestoriusnak, a negyedik századbéli eretneknek nem nagyon vonzó alakja, ki Máriának Istenanyaságát tagadván, 431-ben, mint eretnek az egyházból kiközösített. A szobor jobb lába elébb állván, az eretnek fején nyugszik, emlékeztetvén az Istennek a paradicsomban tett azon ígéretére: „Ellenkezést vetek közötted (ördög) és az ő (Éva) ivadéka között; ő (Mária) megtartja fejedet és te sarka után leleskelde!“. Móz. III. 15.

Kétoldalt a szentélyből kényelmes lépcsők vezetnek föl a szobor lábaihoz az ájtatoskodó hívek részére, kik a pünkösdi és más bucsusnapok alkalmával ezereken és ezereken látogatják meg, hogy közvetlen közelben köszöntsék a székelyek „csudákkal jeleskedő Segítő Máriáját“ elzengjék szívök örömet, elpanaszolják lelkök fájdalmát, s mennyei gyógybalzsamért a szomorúak azon vigasztaló édes anyjához folyamodjanak, kinek csodákban jeleskedő szobra itt századok óta tiszteltetik, kihez a 17-ik és 18-ik század öldöklő zivatarai között bizalommal éneklí a töröktatár és eretnekség gyilkoló fegyvereinek közepette ősrégi lytániáját a buzgó kath. székely:

„Oh Mária
 Hazánk Nagy Asszonya!
 Imádd Istent
 Miérettünk
 Bűnösökért
 Oh Mária!
 Drágalátos Szűz Anya!“

S ha az ájtatos figyelő a szoborhoz vezető lépcsőzet előtt levő nagyméretű oltárra, annak kupolaszerű szent sátorára és díszes szekrényére tekint; ha megnézi annak egyszerű, de vallásosságra intő renaissance-szerű ékitményeit: a szőlőgerezdet, a buzakévé, a hétpecsétetes könyvet rajta az Isten bárányával; a két kerub által őrzött frigy-ládát a két kőtáblával; ha látja a szobor jobbán édes hazánk apostoli királyának Szent Istvánnak, balján az ép oly lovagias, mint vitéz királynak, erdély védszentjének, Sz. Lászlónak nem ugyan műbecsű, de igen nagyméretű szobor-alakjait; s ha feltekint, s meglátja az ég színét viszatükröző s fellegkoszorúval ékesített menyezet közepén az örökvilágosság Istenét jelképező napot „Jehova“ feliratával; ha látja az oltár osz-

lopairól merészen felemelkedő koronaszerű oltár-tront, rajta a kereszt által megváltott világgömbbel; szóval ha látja az egész renaissancz-stylű hatalmas oltárt, mely „a csodákkal jeleskedő” Mária-szobor ősz keretét képezi, lehetetlen, hogy a kath. ősz-székelyek lángoló szelleme ne hassa meg vallásos szívét, s a kegyelmek e tárházának, Máriának, a csodálatos anyának igéző szobra előtt ne rebege Gábor fő angyal üdvözlését: „Üdvözlégy Mária!”

De ki tudná leírni azt az érzést, melyet érez a buzgó székely, midőn Máriának „csodákkal jeleskedő” szobrát akarván meglátogatni, az ut fáradalmi között ellankadva ér a Hargita azon pontjára, melyen éltében talán először látja meg Csikmegye gyönyörű panorámáját, melynek fénypontját a „csodálatos” szobor két tornyu szép temploma képezi? Feledi ekkor a három-négy napi gyaloglást, s folyton növekszik szívében a vágy, hogy a székelyek édes anyját a „csodákkal jeleskedő” szüz Máriát mielőbb láthassa. S a mint ájtatosan zengi: „Szentséges Szüz Mária! Szép liliomszál”, egyszer csak előtte van Mária szép temploma, hallja apró, de gyönyörűen összhangzó harangjainak kellemes zengését, meglátja a tornyok között levő dusan aranyozott napot e fölirattal: „E jelben győzni fogsz”, a homlokzat fülkéjében a „csodákban jeleskedő” Mária-szobor ezüstérből kalapácsal vert és megaranyozott hasonmását, ezen felirattal:

„SpLenDor ob eLlsls CeLecbrl reDlt arte rVnlsl aeDlBVs o VlrGo! gLorla nostra tVI-s” mely mint időt jelentő cronostikon az 1802-ben megkezdett templomépítés befejezését, az 1870-ik évet adja vissza betűiben; s ha megtudja e versből, mely magyarul körülbelül így hangzik:

„Ujra ragyog, te dicső Szüz! itten fényelakodnak, Mely sok vészes időn át a romokba' hevert”, hogy az egész templomot diszes fölszerelésével a ferenczrendi Atyák azon hitbuzgó szegény székelyek alamiznsa filléreiből építették, kik ősi időktől fogva ezen szent helyet meglátogatták, ellenállhatatlan vágy ragadja meg szívét, hogy minél előbb léphesse át e szent lak küszöbét.

Nem kísérlem meg leírni azt a kellemes meglepetést, melyben a buzgó kath. székely e templom küszöbét átlépve e szent helyen részesül. Az a tágas templomhajó, melyet a Mária-ünnepeken, de főleg Pünkösöd ünnepein Erdély különféle részeiről összesereglett ezer meg ezer zarándok zsufolásig megtölt; az az oltárkoszoru, mely egyszerű egyöntetűségében szeméi elé tűnik; az a szentély homlokzatán levő gyönyörű cronosticon, mely a jézusi szív körül félív alakban tündöklök, figyelmeztetve azon kegyeletre, melynek filléreiből a barátok e szent falakat emelék; s a mely így hangzik:

„ECCe Maria! plo rVtLant tVa teCta nltore, qVae tIbl FranCisCI
tVrba pVslLLa LoCat“,

(1838)

„Mária! szent lakodat a ferencz-rend tagjai rakták,
Hogy buzgó kegyelet fénye övezze neved“;

az az ősrégi székely imadal, mely a nagy orgona komolyságra
intő kellemes hangjával ezerek vallásos ajkairól az egekbe fölzeng:

Boldogasszony anyánk,
Régi nagy Pátrónánk
Ki voltál mindenkor
Nekünk kegyes dajkánk.
Inségében így szólít meg hazánk:
Magyar népedről, örökségedről,
Ne feledkezzél el buzgó seregedről.

Mondom, mindezeket látva és hallva örömmérzet ragyog arczán a jámbor zarándoknak, de szive vágya még nincs kielégítve. Sóvárgó szemekkel azt a drága kincset keresi, mely ennyi szépségnek tündöklő koronáját képezi; s im föltekint és ott látja a főoltárt, oszlopcsarnoka közepén ragyogó szépségiben szobrát az egek azon királynéjának, kit mi magyarok édes örömmel nevezünk „Boldogasszony Anyánknak“ és a székelyek „csodákkal jeleskedő“ „Segítő Máriájának“, szive magasan feldobog, s lelkét eddig nem érzett magasztos érzelem szállja meg, s ajkai a seplőtelen fogantatás imadalát kezdik zengeni:

Egészen szép vagy Mária!
Eredeti bűnnek szenynye
Nincs Tebenned.
Te Jéruzsálem dicsősége!
Te Izraelnek vagy öröme!
Te mi a nemzetünknek vagy tisztessége!
Te a bűnösöknek szószólója!
Oh Mária!
Nagy okosságú szent Szüz!
Nagyhatalmu szent Szüz!
Imádj érettünk, esedezzél érettünk
A mi Urunk Jézus Krisztusnál,
Amen!

P. Dènes.

HUSVÉTI BÁRÁNY.

áránykát! Vegyenek báránykát!

Hallatszott élesen a kis Julcsa hangja a nagyszombati vásáron. Körülötte zajgó, sürgő-forgó nép, ki ezt, ki azt keres, vesz, árul, úgy a hogy jön, de egyben mind megegyeznek, mindenik lót-fut valamiért. Zsibongó tömeg ilyenkor a piac, s mintha értelmes beszédet nem is lehetne hallani mást mint a kis Julcsáét a mint élesen, fülig-szivig hatóan kiáltja:

— Báránykát! Vegyenek báránykát!

Aztán megnézi a báránykát. Ott van az ölében, keblén tartogatja, mutatja, hogy mindenki lássa. Göndör szőre fekete, szép fényes, tiszta, nyakán piros pántlika, s hallgat még akkor is, mikor Julcsa hangosan kínálja őt eladásra, nem ficzánkol, nem béget, pedig ha tudná . . .

Lehet, hogy tudja is. Hiszen eddig nem hozták őt ilyen helyre, sok ember közé, nagy zajba, megvolt szépen a külváros egyik házikójában Julcsával meg a kis Ferivel. Ott játszadoztak egész nap, ferge lábacskái ott ugrándoztak a szobában, majd a kis udvaron. Jutott neki tejecke is . . . És hogy megnyalogatta a Ferike kezét, mikor hébe-korba még czukrot is adott neki . . . Ilyenkor hálából körülugrálta az egész szobát, sőt még az udvart is. Pedig ha tudta volna . . .

Jött a husvét. Talán mindenkinek sok örömmel, várakozással, nagy reménységgel, de a szegény Jámbornénak csüggettséggel, szomorúsággal. A nagybőjtben sokat betegeskedett, s míg máskor vasalásával megszerezte a kalácsra és piros tojásra valót, most alig volt valami. Julcsa és Feri, az ő két árvája ott állottak mellette — no meg a kis bárányka... Ő nagyon szerette gyermekeit, gyermekei pedig nagyon szerették a fekete göndörszőrű kis báránykát.

Hogyan szerették volna a játszótársukat? Mikor egyik falusi rokonuk elhozta a házukba, s nekik hagyta ajándékba, mintha egyszerre egészen dúsagdagokká lettek volna, még a szegény mama homlokáról is eltűntek azok a komoly, bánatteljes vonások, a két kis árva pedig örült, határtalan boldog volt. Az édes anya és árva gyermekei boldogsága mintha összefort volna a kis bárányka szeretetében . . .

Sokat tanakodtak, küzdöttek, sirtak, míg elhatározták, hogy a báránykát eladják, különben nem lesz mit enniök a husvétra; pénzük nincs, anélkül pedig semmit sem adnak, a szegény Jámborné pedig még sohasem koldult.

Igy jött a mentő gondolat, hogy eladják a kis báránykát. Majd az árából megélnék jó darabig, addig csak a mama is egészséges, erőslesz, dolgozni fog egész nap, s ha kell még éjjel is. Megölelgették hát utoljára a kis jószágot, elbucsztak tőle, s az anya és gyermekeinek könnye fényesen csillogott vissza a bárányka selymes, göndör gyapjáról. A kis Feri átölelte játszótársa az ő jó pajtásának nyakát, magához szorította hosszan, édesen . . . Julcsa kebléből is előtört a zokogás, mikor kis öcsését látta keservesen sirni. Nem lesz ezután báránykájuk, oh hogy is telnek el majd a napok? . . . fog-e mosolyogni az édes anyjuk, mint eddig, mikor fárasztó munkájában, a meleg vasaló mellől, nekitűzött arczával, jóságos szemeivel elgyönyörködött árva gyermekeinek ártatlan mulatozásán . . . A mint elgügyögtek, órahosszat eljátszottak a gondtalan gyermekszív édes örömeivel . . . Ilyenkor mosoly vonult végig ajkain, a gyermekei boldogságán örvendő elhagyatott özvegy reménykeltő mosolya.

Most már vége, vége. Nincs többé bárányka; sirva, mintha temettek volna, úgy kísérték ki a kapuig, még egyszer elbucsztak tőle, megölelték, megcsókolták, s szívére kötötték a Julcsának, hogy csak jó embernek adja oda, olyannak a ki nem öli meg, hanem ágyacskát készít neki, aztán becézi, simogatja, megfűsüli göndör fűrtét.

S mintha tudta is volna ezt, az ő báránykájuk . . . Meg sem moczant a Julcsa ölében, mikor körülhordozta a nagy piacon, még akkor sem, mikor kiáltotta velőkgig hatóan, fájdalmasan:

— Báránykát! Vegyenek báránykát!

Volt sok bárányka még a piacon, de azok mind sirtak-rittak keservesen. Olyan fájdalmas zokogást csaptak, mintha már torkukon lett volna az éles, fényes kés, hogy kiszökelljen piczi szívékből az ártatlan vér. Mindeniknek előérzete volt, azért bégettek olyan keservesen. A Julcsa báránykája csak hallgatott.

Többen megnézték a leánykát a kis báránnyal, a mint kínálhatta, árulta. Ártatlan szemeiben könny csillámlott, különösen mikor marcona alaku urak jöttek, rideg arcvonással, kemény kifejezéssel, s aztán kivették öléből portékáját, emelgették, nézegették. Ezek bizonyosan mészárosok voltak, a báránykák rémei, gyilkosai. Megis ijedt tőlük Julcsa. De jött egy asszonyság is. Háta mögött ballagott a szolgálója, kezében öblös kosárral.

— Mennyiért adod a báránykádát? — kérdezte a urnó szeliden, bizalomkeltően.

— Három forint, felelt Julcsa, azt mondta édes anyám, hogy ezen alul ne adjam, mert semmink sincs rajta kívül, s aztán azt is meghagyta, hogy csak jó ember vegye meg . . .

— Jó hát, felelt a jóságos urnő, nesze itt a három forint, vidd haza az édes anyádnak, nagyon drága igaz, de szívesen megadom, látom, hogy jó leányka vagy.

Megczírogatta a Julcsa könnyes arczát, lakásuk, házuk, sorsuk után tudakozódott, s markába nyomta a három ezüst pénzt. A cseléd-leány pedig átvette Julcsa öléből a báránykát, s úgy vette észre, hogy nehéz sóhaj szakad fel a szivéről. Urnője pedig meghatva nézte, amint a szegény árva utána nyujtotta még egyszer ölelő karjait báránykájának, aztán lemondóan megállt; a könnyek friss patakokban csörgedeztek végig arczán, a bárányka nem volt már övé . . .

Hazaindult. Kezében pénzt csörgetett, de nem volt báránykája. Elvitték fényes palotába, talán hogy megöljék, levegyék nyakáról a piros szalagot, s aztán fényes, éles kést döfjenek a szívébe . . . Szegény bárányka!

Pedig nem úgy történt. A gazdag urnő mikor hazavitte a piaczon megölésre vett báránykát, otthon egy épp olyan pajtást talált a kis jóság mint Ferike. Szakasztott akkora fiacskája volt a gazdag urnőnek, mint a Jámborné árvája, s mikor letették a konyha padlójára, odaszalaszt hozzá, nekisimult, odadörzsölődött lábaihoz, majd játszani, ficzánkolni próbált, éppen mint a Ferikével . . . Hamar megis kötődtek a barátságot, elválaszthatatlan jó pajtások lettek. Nagyon természetes tehát, hogy megkegyelmeztek neki, visszavonták a halálos ítéletet.

A palota gazdag urnője gyönyörködve nézte, mint játszik kis fia az ártatlan állattal, mint kíséri ez szobáról-szobára, ha leül ő is mellé telepszik, mikor valamit ad neki, megnyalogatja kezeit: a kedves báránykát nagyon megszerették.

De amikor a föltámadás nagy napján, ismét elgyönyörködve szemlélte az édes anya gyermekének boldogságát, elgondolkozott . . . Az ő gyermeke jólétben, kényelemben él, semmi szükségét nem érez, mindene megvan, mit szeme, szíve kíván. Annak a szegény családnak egyebe sem volt, mint a kis báránykája, most már az sincs . . . Ők boldogok, gazdagok, örvendhetnek a kis bárányka nélkül is, a szegény özvegy és két árvája most egyetlen örömétől is megvan fosztva . . . Igazságtalanság volt az tőle, hogy elvette a szegény árvától azt a báránykát, még ha megfizette is, hiszen láthatta, mint nyujtotta érette ölelő karjait, könnyei potyogtak utána . . . Aztán visszacsengettek fülébe a kis Julcsa szavai: „Rajta kívül semmink sincsen . . .“

A gazdag urnő jó szívében így viharzottak a gondolatok, bántotta

öt nagyon valami, maga sem tudta egészen, hogy mi; de husvét ünnepe, a föltámadás nagy napján, mikor minden ember örül, az ő öröme nem volt teljes. Mikor meglátta kis fiát játszani, keresztül-kasul ugrálni a fényes termeket új társával a báránnyával, önkénytelenül is eszébe ötlött egy kép: szegény özvegy, szomorkodó gyermekek, a kik ma az öröm napján is busulnak, a kiknek már báránnyájuk sincsen . . .

Husvét napján verőfényes, szép tavaszi idő volt. Az ébredő természet jóleső melegséget árasztott szét, mely behatolt mindenhová, s magával vitte a Megváltó győzedelmének örömét, az emberiség boldogságának édes reménységét. Mindenki vágyakozott ki a szabad levegőre, s ezért a jó mama is elhatározta, hogy husvét délutánján kikocsizik gyermekeivel. Ugy is történt, de magukkal vitték a báránnyát is, hiszen a jólelkű mama óhajára szívesen lemondtak volna mindenről az engedelmes gyermekek. Mennyivel inkább mily örömmel engedtek az édes anya szavainak most, mikor elmondta, hogy a kitől a báránnyát vette, az egy szegény árva, nincsen neki sémmije. Éhezik, fázik a szegény . . .

— Adjuk vissza a báránnyát! utoljára mára gyermekek esdekeltek így.

Robogva állt meg a kocsí a külvárosi kis ház előtt. Lakói mégcsak nem is sejtették, hogy nekik vendégük érkezik, fényes nagyuri fogaton . . . A szegény Jámborné meghallotta a zörejt, figyelmes lett az idegen neszre, s mikor meglátta, hogy kocsí áll meg a házuk előtt, majd nyílik a kapu, s idegenek jönnek be rajta, a nem várt látogatók elé sietett. De mily nagy volt meglepetése! Jóságos arcú urnót látott belépni, oldalán csinos ruhába öltözött fiúcskával és kis leánnyal, s velük az ő eladott báránnyájukat . . .

Ferike és Julcsa mikor az ajtó szűk nyílásán meglesték, meglátták báránnyájukat, szó nélkül, önkénytelenül ugrottak ki az ajtón, s elképzelhetni a megható jelenetet, midőn az árva gyermekek ismét megölelhetnék elveszített kis jószágukat. Ez a meglepő kép könnyeket csalt a jóságos urnő szeméibe is, a szegény Jámborné pedig nem tudta, hogy mit tegyen. Előre még azt is gondolta, hogy talán visszahozták a báránnyát, mert drága volt, még az árát is visszakövetelik talán, pedig már elköltöttek belőle . . . Már nem is tudja visszaadni . . .

— Ime itt van a kis báránnyka! Látom, hogy nagyon szeretik a gyermekei édes asszonyom. Igaz, hogy az én kis fiam is barátságot kötött már vele, de majd veszek én neki másikat. Sajnálom, hogy e pár napra is megfosztottam örömtől, maradjon csak itt, mi nem visszük el már többé!

Igy szólott a jóságos urnő a szegény Jámborné pedig megijedt, akadozva hebegett valamit. Nem tudott szóhoz jutni meglepetésében.

— Isten fizesse meg a nagyságos asszony kegyességét, szeretetre-

méltó figyelmét. A báránka árát, visszaadni már nem tudom, vásároltunk az ünnepre, elköltöttünk belőle. Ezer bocsánatot kérek . . .

— Nem baj az édes asszonyom ; nem is azzal a szándékkal jöttem én ide; no de menjünk kissé bennebb !

Azzal beléptek a szegényes, de tiszta hajlékba, takaros csin tükröződött vissza mindenünnen, a hajdan jobb sorsról beszélő butorok, s az egész szobaberendezés, becsületes, munkás jellemre vallottak. A szegény árvák s az urnő két kis csemetéje hamar összebarátkoztak, körülvették a kis báránkát. Mintha a jólét és nélkülözés gyermekei e napon az alleluja ünnepén megtalálták volna egymást a báránka szeretetében . . . mintha fölismerték volna egymást . . . A két édes anya, a szegény özvegy és a gazdag urnő tekintete is összetalálkozott e pillanatban s megértették azt, — amint elgyönyörködtek gyermekeik kedves csoportján, hogy ők egyformák, mindketten édes anyák: az Isten Báránya által megváltott gyermekek édes szülői . . . Egyformák nagyságban, méltóságban, a Krisztus örömeiben, És az édes anyák szívének dobogása megérti egymást, titkos beszédjük hangosabb a hallható szónál, értekezésük behatóbb, eredményesebb. A jó anyák szívének szeretete összeforr, kiegészíti egymást . . .

A gazdag urnő minden tiltakozás ellenére pénztárczáját csusztatta a szegény özvegy kezébe, hogy ne legyen az ünnepen nélkülözés, hadd legyen teljes és állandó a husvéti öröm. S a mint a szent öröm és béke ünnepén a Jézus föltámadott szeretete töltötte be most a szegényes hajlék minden zugát s az alleluja béke zavartalan összhangja uralkodott a gazdagság és szegénység gyermekein: az Isten Bárányának fényes glóriája lemosolygott rájuk . . .

Mikor pedig a jóságos urnő elbucsuzván a szegény családtól, kocsira ült, hogy hazamenjen gyermekeivel, a mint a kis Feri ölében tartotta megtalált báránkját még egyszer utánuk kiáltotta:

— Tudtam én, megmondta nekem az angyal, hogy megkerül, s örömet hoz nekünk a mi báránkánk. Ugy-e édes anyám! ? . . .

Frater Minimus.

ZARÁNDOKLAT A SZENT FÖLDRE AZ UJ SZÁZAD KEZDETÉN.

Lélekben vezeti: *P. Kory Ottó.*

(Folytatás)

csendes áhitat órái elmúltak zarándok-csapatunk újból megkezdí a szórakoztató társalgást, ismerkedést azokkal, kiket eddig nem ismert és a viszontlátás örömeiben osztozik azokkal, kiket a csoportban mint régi ismerősöket feltalál.

Ezalatt a horvát síkföldtől annak dombos majd hegyes vidékeín haladunk, midőn egyszerre itt az a víztelen tenger. Midőn ezt hírül adom, no lett aztán rivalgás és síkongs, mintha már torkig volnánk víz nélkül és uszni kellene a száraz köveken. Jobbra-balra az ablakhoz futnak, hogy lássák azt a furcsa rémet, a víztelen tengert. És meglátjuk, de egészen más formában, mint képzeltük.

Egyre emelkedőbben halad a vasló; prűszköl mérgesen, mi jele annak, hogy nehéz az előrehaladás; zihál mint a hegyászó melle, kinek hátát még nagy teher is nyomja. De hogy ne szuszogna erősen, mikor kilométerenkint 5—8 méternyi és néha még több emelkedési nehézséget kell legyőzzön.

De hát hol a tenger? Éppen most megyünk belé a Karst hegységnek kötengerébe, melyben vizet is alig lehet látni, miután az egész hegység mészkőből áll, hol pedig nagy a szegénység víz dolgában. Tengerhez hasonlítom e hegytömeget, mert alkotása olyan mint a tenger felkorbácsolt felszine. Hegy-hullám követi a hegyhullámot; kietlen pusztá kőszikla mindenfelé; vadregényes és megkapó, mint Isten egyik remek alkotása,

de visszaszító a maga kopárságában annak a szemnek, mely zöld mezőt, erdőt szokott látni, halas vízben gyönyörködni.

Csak itt-ott egy zöldelő sáv az oldalakban ad jelt, hogy mégis van némi élet e kötengerben is, sőt a fülünket kellemesen érintő nyájkolomp az ő egyhangú pölpöplésével figyelmeztet arra, hogy ott még emberek is laknak. Igen, laknak, de milyen életet folytatnak? Ha széles Magyarországon körüljárunk, nem találunk oly szegény népet, mint a Karst lakóját.

Termő föld csak egy-egy nagyobb völgy-teknőben található, melyet aztán ki is használnak e szegény horvátok, a mennyiben itt épülnek falvaik, melyek körül aztán az a néhány száz hold szántóföld terül el. De milyen szántóföld? többnyire mészke-törmelék és kevés agyagból áll, melyben bizony silány a tápanyag és termése még silányabb. Esője e vidéknek ugyan elég volna, de hegyei azt fel nem fogják; lezug az oldalán; a föld mohón beissza, de tovább is adja; a föld alatt a mész sziklás talajban képződött lyukak, csatornák mindmegannyi titkos tovább vezetői a lezugó zápornak. Kismértékű tehát az oldó, üdítő ereje az esőnek is. Erdeje nagyon kevés és ez okozza terméktelenségét e földnek. Volt idő, midőn e hullámos kötenger megnyerő zöld színben pompázott; midőn fenyő és bükk-erdőségek borították 800—1000 méter magas csucsait, de az rég volt. És hova lettek?

Az ember keze alatt hullottak el a faóriások, ki kapzsiságában a jövővel mit sem gondolva a mult század elején bevégezte pusztító munkáját hegyein. És mi lett következménye? A termő talaj az eső, a pusztító Bóra szelének behatása alatt meredek sziklaoldalain lesepertetett és néhány évtized alatt azzá a sziklatengerré tette, a milyen ma. Eszembe jutnak itt önkénytelenül székelyföldi fenyveseink, honnan ma holnap nem lesz mit hozni már és a nép, mely annak idején takarékoskodni nem tudott fájával, érzi most leginkább atyáinak könnyelmű pazarlását.

De a szegény karszti lakók is ezt siratják most részben, noha még oly jó sorban sem részesültek őseik, mint székely, tót és ruthén népeink még ma is milyenben vannak. Pedig elég nyomasztó az ma már az egész vonalon. De mit szólnátok hozzá, ha még jóra való vizek sem volna, mint annak a karszti horvátnak? Ő még abban is szegény.

Igen kevés földjébe, ha jól megmunkálja kukoriczát termelhet, de keveset fizet ez is vissza. Életének nagyrésztét azokon a kopár szikla oldalakon tölti el néhány kecskéjével, mert egyéb jószága nincs és ezek teje, sajtja tartja fenn őt és családját. Ez bizony nem

valami zsiros tej, meg sajt lehet ugyebár? Ha ünnepe van akkor is a puliszka járja tejjel épen úgy mint hétköznap és ugyan karácsony vagy husvétja legyen neki, ha egy kis kecske-hust megenged magának eledelül.

Furulyája, csimpolyája mellett összegyűjti kecskenyáját karácsony éjszakáján egy-egy sziklafokon; tüzet rak; mellé állítja a félig lombos, félig száraz nyírfát (a tél nem épen olyan hideg) és elfújja szíve diktálta karácsonyi nótáját amugy pásztor módjára, úgy hogy kecskéi is jókedvet kapva vigan ugrándoznak körülötte. Elmélázik a szegény karszti pásztor azon vigasztaló eseményen, midőn a mindenek Ura, a Megváltó magát gyenge, szegény gyermek alakjában először mutatta be a bethlehemi pásztoroknak, kik ép olyan szegények voltak, mint a milyen ő itt e hegyek tetején. Oly jól esik neki e gondolattal foglalkozni, hogy észre sem veszi az éjj teljes beálltát és nyája csendes nyugvását.

Szegény pásztor! De mit szegény pásztor?! Gazdagabb ő mint ezren és százezren mások, kik az életből csak a kényelmet ismerik, mert neki nyugodt a lelke; kívánsága nincsen, mit el ne érhetne; Isten a szívének lakója és ez őt szeretettel tölti el még mostoha sorsa iránt is.

De sokáig foglalkoztam már e hegyvidék egyszerű lakójával, úgy hogy észre sem veszem rohamos haladásunkat. Kanyarog vonatunk jobbra-balra, de egyre gyorsabban, mert lejtünk lefelé az igazi tenger felé és egy-egy kanyarulatnál, máris látjuk messziről ezüst sávként csillámlani. Midőn ennek hire jár a zarándok-csoportban, kezdődik a fészkelődés. Nyugtalanság szállja meg az utasok egy részét. A sz. Olvasót mondják, hogy a szt. Szűz legyen oltalmuk, ha netalán ez a vadul rohanó gőzös bele talál heppeni a tenger közepébe.

Nem is csodálom, mert szülőfalujában csak akkora vizér van, hogy még az apró ruczák is csak térden állva uszhatnak benne. De hát ő arról nem tehet, hogy nem minden falu kapott olyan nagy folyó vizet a Teremtőtől mint Moravicza, melyre akkora hidat kelle építeni (kőből), hogy fél óráig is mehet az ember rajta. (Ne köhögj testvér, mert azon még egy óráig is járhat az ember t. i. oda és vissza.)

Különben jól teszik, ha addig míg sokan haszontalanul töprengnek, ők a lelkiekkal foglalkoznak. De nem mindenki nyugszik ám oly könnyen meg. Hja! mikor még otthon voltunk, mindenki verte a mellét, hogy nem fél és ime most azt kell lássam, hogy gyáván megjuhászodnak sőt már a csizmájokat is huzzák sokan, hogy legyenek meztláb, ha már csakugyan ázni kell.

Emberek! kiáltom, ne legyenek oly félnékek. Előre mondtam, hogy baj nem lesz és mi száraz lábbal kelünk át a tengeren. Aztán meg el feledték azt is, hogy mi lélekben járjuk ez utat? — Az igaz! mondják sokan eszmélve, az ugy van! De jó hogy megnyugtattott! „Már felhúszom a csizmámat én is akkor!” mondja az öreg Lokodi Antal Mikházáról.

A többiek is rendbe jövének, az egész társaság csendes elmélkedésbe merül az Ur Jézus feltámadásáról felolvasott szakasz fölött és lehet hogy sokaknak eszébe jutott az Urnak a tengeren való járása azon óhaj kíséretében: bár most ez egyszer én is tudnék úgy járni, miután most itt a tenger.

Egyet még kanyarodik a vonat és csakugyan itt a Tenger!

(Folytatjuk.)

A méhek királynéja sohasem repül ki magányosan, hanem az egész néptől környezve: így a szeretet soha meg nem szállja valakinek lelkét, ha csak a többi erénynek seregét és karát magával nem viszi.

Szalézi sst. Ferencs.

Az emberek szerencsétlensége abban rejlik, hogy élvezni akarja azt, mit csak használni kellene.

Szt. Ágoston.

Az igaz szeretet nem tud senkire haragudni, hanem csak magára.

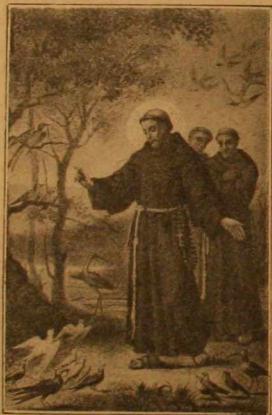
Kempis Tamás

SZENT FERENCZ VIRÁGOS KERTJE.

Magyarországi b. István vértanu.

Milyen is az ember élete e földön? Régen megmondta Jób: küzdelem. Harcz, nehéz harcz. Ehhez hozzá kell szoknunk, e gondalattal meg kell barátkoznunk.

A harcz hevében el is eshetünk, a küzdelem bizonytalanságainak esélyei előttünk vannak. „Ki azt gondolja hogy áll, vigyázzon hogy el ne essék“, mondja az irás.

Lásd kedves olvasóm olyan a mi életünk mint a szabad természet, hol van hegy-völgy, tél-nyár, virágzás-hervadás; olyan a mi szívünk mint a tenger, melynek megvan apálya-dagálya. Boldogok csak addig vagyunk, életünk változékony esélyeiben csak addig nem rendü-

lünk meg alapjában, míg a világitó szöveteket, míg szellemi életünk napját: Istent nem veszítjük el szemeink elől.

István testvért is elsodorta az ár s vitte magával, ragadta a hittagadás örvényébe. Azt gondold hogy elnyelte az örvény? Dehogy! Szerencsésen kimenekült, addig viaskodott míg győzedelmeskedett, s a hitszegőből az örökké boldog ország, az égi haza lakója lett.

No de lássuk élettörténetének további eseményeit, elmondom, csak hallgass meg most is türelemmel.

Mikor István testvért diadallal hordozták körül városukban a pogányok, midőn meglátta rendjének meggyalázott ruháját, összereszt szívet félelem fogta el. Egyszer csak előfurakodott a tömegből egy nő, ki keresztény volt s előbb jól ismerte őt, keményen, szemrehányóan szólott szívéhez:

— Testvér! te megtagadtad Krisztust. Most diadallal hordoznak körül a város utczáin, szeretném ha nemsokára ló farkához kötve,

véres fejjel szakgatott tagokkal söpörnéd végig az ut porát . . . Oh ha helyrehoznád rettenetes bűnödöt?!

Minthacsak éles nyilvesszót lőttek volna szívébe, e szavak úgy megsebeztek őt. Szomorú lett, mélyen erőt vett rajta a töredelem, rettenetes bűnének bánata már egész nagyságában lépett fel lelkében. A tiszteletére rendezett fényes lakomán hiába kínálták, semmit sem evett, úgy jóllakott volt már a Mohamed vallásának szellemétől. Fényes palotájában, melyet lakásul fölajánlottak neki a pogányok — sokkal kényelmelenebbül kezdte magát érezni mint hajdan a nélkülözések, szenvedések között.

Szerzetes testvérei buzgón imádkoztak érte s talán ennek is köszönhető, hogy a megtérés kegyelme oly hamar belopózott szívébe s megmentette a kétségbeesés örvényétől. Egyik társa Henrik testvér, titokban néhány sort írt neki, mely egészen fölírta most őt, s egyengette előtte az utat, mely visszavezet az Istenhez. A levelet nehezen csak áruhában tudták István testvér kezéhez juttatni, de ez mégis megkapta, átolvasta. Olvasta, hogy megbocsátanak neki, a jó atya sz. Ferencz ismét keblére öleli őt, visszafogadja rendjébe, melyet hűtenül, hálátlanul elhagyott, meggyalázott . . . Lesz alkalma kibékeltetni a jó Istent, bánatának sűrű könnyeivel, a megtagadott hit igazságáért kiöntött vérével . . .

— Oh jőjj csak testvér, jőjj! Nincs mitől félned, Isten irgalmas, könyörületes, megbocsát neked. Mi imádkozunk most is érteed nem vetettünk meg téged. Várunk István testvér! a jó pásztor véresre járja lábait az eltévelyedett bárányért, Krisztus keres, hív téged . . .

Megvigasztalták összetört szívét a testvéri szavak. Ő nagy rosszat cselekedett s íme testvérei mégis szívüket tárják föl neki. Isten irgalma nagy, határtalan, pedig ő most csak megvetésre, kárhözatra méltó.

— Vétkeztem mint Judás, — felelt vissza röviden, de nem estem kétségbe, nem veszem el mint Judás s ezt csak a ti imáitoknak köszönhetem. Nyilvánosan tagadtam meg a hitet s nyilvánosan ha kell meg is vallom, szívesen meghalok most érte, előbb azonban szeretnék veletek találkozni, hogy mielőtt meghalok bocsánatot kérjek tőletek, kiket szörnyű bűnöm által úgy megszorítottalak.

Gondolhatod kedves olvasóm, mennyire megörvendettek e levélnek szent Ferencz gyermekei. Térdre hulltak s úgy adtak hálát Istennek, az Ő végtelen jóságáért, határtalan szeretetéért. Másnap Henrik testvér, ki a többi közt legnagyobb volt, előljárója, főnöke a szerzeteseknek, ismét fölkereste István testvért, hogy állhatatos-e megtéréseben, megmarad-e jó elhatározásában?

Nagyon félték a szerzetesek, mert tudták, hogy mihelyt István testvér nyilvánosan megbánja tévedését, nyilvánosan a pogányok előtt megvallja Krisztust, kit előbb megtagadott: a mohamedánok vad dühe ellenük és az összes keresztények ellen fog fordulni.

István testvér titokban, daczára hogy őrizet alatt tartották fényes palotájában — megszőkött s hogy testvéreivel találkozhassek, a városban egyik keresztény ember házában rejtőzött el. Szerzetestársai ezt tudták s nemsokára ők is siettek oda, hogy a tékozló fiut keblükre öleljék.

Megható lehetett ez a jelenet! Mikor összetalálkoztak, István testvér földre, a porba vetette magát, s ugy könyörgött irgalomért.

Bánatkönyvei, töredelmének jajszavai még a köveket is megindították volna, oly nagy volt fájdalma, hogy társai és a keresztények nem nézhették, hanem elfordították arcukat, s ők is keservesen sirtak.

— Midőn megvallotta bűneit, Henrik testvér Krisztus szeretetének erejével feloldozta őt. Azután az egész gyülekezet előtt a következő szavakat intézte hozzá:

— Fiam, te vétkeztél, nyilvánosan tagadtad meg a Krisztust, e hibádat nyilvánosan kell most helyrehozni.

— Megteszem atyám, ígérem a jó Istenre, kit elhagytam, de a ki mégis megbocsát nekem. Ígérem, hogy meghalok a Krisztus Jézusért.

Azután meghagyta Henrik testvér neki, hogy a török ruha alá vegye fel sz. Ferencz szegény öltönyét, s midőn a khedive előtt megjelen tépje le magáról a felsőt, a fényes biborruhát, majd pedig a mint előtte fog állani rendjének öltözetében, jelentse ki, hogy az Ur parancsolta ezt neki. Azután letérdelt testvérei előtt, hogy megerősítsék őt a nagy munkára, mert égett szívében a vágy, hogy az okozott botrányt jóvá tegye, a megbántott isteni igazságot kiengesztelje.

— Imádkozzatok érettem, mert nagy küzdelem előtt állok, kérte szerzetestársait.

— Az Ur lesz veled István testvér, Ő megerősít téged, vigasztalták a jó testvérek.

— „In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum.“ „Kezdetben vala az Ige és az Ige Istennél vala.“

Fennszóval, hangosan olvasták el feje fölött sz. János evangéliumának kezdő részét, mely a megtestesült örök Igét oly főséges szavakban, megkapó módon állítja szemeink elé. Azt az örök, csalhatatlan Igét, Istennek egyszülött Fiát, kit István testvér elhagyott, megtagadott . . . És sz. János szavai most megerősítették, a hit virága újra fakadt lelkében, s csak néhány óra kellett még, hogy megöntözze gyökerét a vértanuság termékenyítő vérével.

A testvérek vigasztaló, édes szavai szívéig hatottak, a meg nem érdemelt, s oly könnyelműen eljászott szeretet átjárta lelkét.

Hazájától távol, messze idegenben, hogy is halhatott volna meg gyáván, szégyenteljesen, a hitehagyottak gyalázatos halálával?! . . .

Nem! Ő most hős lesz, hős mint Krisztus bajnoka, vitéz katonája. Ereiben, mint mikor nehéz betegség után újra él az ember, — frissen, hevesen lüktetett a vér. El volt határozva mindenre.

Éppen hétfő nap volt. A mohamedánok már említett ünnepe mindig tartott még, s a hatalmas mecsetet az imádság órájában szorongásig megtöltötték. Mikor István testvér is belépett közéjük fényes keleti ruhájában, örömrivalgással, zugó tapssal fogadták. Ha tudták volna azt, hogy a fényes ruha alatt ott van a sz. Ferencz öltönye is?! . . . De nem tudták s azért tiszteletteljesen nyitottak utat maguk között István testvérnek. Ő pedig egyenesen ama hely felé tartott, honnan a nagy próféta, Mohamed törvényeit szokták hirdetni, magyarázni. Föllépett az emelvényre, hogy beszédet intézzen az egybegyűltekhöz. Azt hitték ezek, hogy bizonyosan Mohamedet fogja dicsőíteni, az ő törvényeit fogja magyarázni, a keresztények hitét pedig gyalázní.

Nagyon csalódtak. István testvér, midőn legmélyebb lett a csönd, legfeszültebb a figyelem, fölemelte szavát, s szólott ihlettel, határozottan mint egy apostol:

— Én keresztény vagyok. Huszonöt éve, hogy megismertem Jézust, az ő törvényeit, anyaszentegyházát. De ily hosszú idő alatt sem találtam benne semmi hamisat, semmi csalárdságot. Örök igazság Krisztus, ki megdönthetetlen, egyháza erős, mint a szikla, melyre építve van. Három napig éltem csak a ti hitetekben, s e rövid idő alatt is meggyőződtem arról, hogy a ti prófétátok megcsalta az embereket, elámitott titeket. A hazugság prófétája Mohamed! követői az ördögöké lesznek. Ellenben megvallom nektek, hirdetem, hogy ti is halljátok: Krisztus Jézus igaz Isten, egyszülött Fia az örök Atyának, higgyetek ti is benne ha üdvözülni akartok, s szeressétek Máriát, Istennek választott anyját. Tudjátok meg, hogy a szent keresztben van az üdvösség, azért a felholdat és a ti törvényeiteket megvetem!

Ez ünnepélyes hitvallás után letépte magáról a szaracénok öltözetét, s egyszerre a pogányok előtt állott sz. Ferencznek aláztos, kötéllal átövezett ruhájában . . .

A meglepetés moraja zugott végig a nagy tömegben, összeszorított öklök, botok emelkedtek a levegőben, s rohantak mint egy ember István testvér felé.

(Folytatjuk.)

Frater Minimus.

RENDI ÉLET.

Szent Ferencz a külföldön.

Bajorország. Münchenben a buzgó III. rendi testvérek hosszas kérésére a szt. Vincze-egyesület házában egy gyakorlott orvos előadásokat tartott arról, hogy miképen kell a betegeket kurálni. Daczára a nagy januári hidegeknek, óriási közönség hallgatta az előadásokat. Ime a keresztény szeretet utat-módot keres a szegény betegek gyámolítására . . .

Augsburgban a mult év végén halt el P. Ried Mária József kapuczinus szerzetes, ki a munkásnép valóságos apostola volt. Kora reggel már rendelkezésére állott a szegény népnek s fáradhatatlan volt az atyai intelmek osztásában. Ha betegeit ment látogatni, szóba állott a legegyszerűbb munkással is, mi által igen sok jégkemény szívet melegített föl s vezetett a bűnbánat útjára. R. I. P.

Oberurselben a mult év december 20-án hunyt el Steyer Magdolna 75 éves korában. 53 évig volt a III. rend buzgó, lelkes tagja. Különösen az utolsó 10 évben sok betegséggel látogatta meg őt az Úr, de ő azokat a legnagyobb odaadással és az Isten akaratán való megnyugvással viselte el. Ő meggondolta azt jól, hogy az embernek csak egyetlen lelke van, s hogyha az is elvesz, akkor jobb lett volna nem születni . . .

Altöttingben van egy egyesület, melynek neve: „A szerafi szeretet műve.” Ezen egyesület tagjai havonkint fizetnek 10 fillért; van egy hatalmas intézetük, melyben 100 elhagyott gyermeket gondoznak. Ugyanis tartanak évenkint több izben szt. gyakorlatokat, a melyeken ezen intézet alapítása óta (1893) már 16000-en vettek részt. Hány szegény lélek talált itten vigaszt s tért Urához . . . „A szeretet találékony, . . . tüdő, kegyes . . .”

Olaszország. A „St. Franziskusblatt“ gyakran emlegeti azon nemzetközi társulatot, melyet a protestansok „Internationale Gesellschaft

für Franziskusstudien“ cím alatt alapították. De P. Alençon Eduard, rendünk történelmének alapos ismerője, óvakodásra int ezen társulattal szemben, mivel ezen egész intézkedésnek a lelke, sőt tiszteletbeli elnöke a rendünk történelmében kitűnő jártassággal bíró tudós protestans Sabatier Pál, ki, mint protestans, mindent saját álláspontjáról ítél meg és így nem kevés tévelyt állít. Ugyanezen okból vetette el az egyház a Sabatier által irt „Szt. Ferencz élete“ cz. művet is, telve lévén az mindenféle badar állítással. Az asszisi püspök nem fogadta el a tiszteletbeli elnökséget; ugyszintén a „Miscellana Francescana“ szerkesztője, a tudós M. Faloci Pulignani kanonok is visszautasított mindennemű felhívást, mely őt csatlakozásra szólította föl. Különbösen is az egész társaság az általános Rendfők tudta és hozzájárulása nélkül alakult; de sőt a Rendfők — a francia „Ecl. S. Francisci“ tudósítása szerint — még a vállalat programját sem kapták meg. M. Faloci irt is egy röpiratkat, melyben Sabatiert alaposan megczáfolja! No! ezen társulat bizonyára nem fog áldásosan működni . . .

Róma. A Spoletoi zárda archívumában jó ideig egy igen érdekes régiséget őriztek: szt. Ferencz Atyánk eredeti kéziratát fr. Leóhoz, társai egyikéhez. Ezen irat a spoletoi zárda eltörlése után sokat vándorolt. Legutoljára szentséges Atyánk XIII. Leó pápa, ki ezen kedves emléket nem régen ajándékba kapta, Spoleto városának ajándékozta azon kikötéssel, hogy az az ottani székesegyház tulajdonát képezze.

Libertonban (Skóczia) mindinkább kezdik szeretni szt. Ferencz gyermekeit. A mult évben a Clarissák számára egy hatalmas zárdát építettek, melyet az Edingburgi érsek szentelt föl. Ezen alkalomból ugyanő tartott egy hatalmas szent beszédet, melyben különösen azon őszinte örömeinek is kifejezést adott, melyet érez afölött, hogy egyházmegyéje területén oly egyéneket birhat, kik buzgó imáik és őszinte törekvéseik által a szegény lelkek üdvére sok jót művelnek s az Urat folytonos bűnbánati imákkal az emberek gonoszágaiért megkérlelik. A jó Isten áldja meg nemes törekvéseit e népnek.

Csehországban örvendetesen terjed a III. rend. Már két nagy Congresszust tartottak. Van egy jól szervezett lapjuk és a III. rendi testvéreknek „Serafinské Květy“ czimen.

Oroszország. Kalischban a belügyminiszter parancsára bezárták a szt. ferenczrendi szerzetesek kolostorát s a szegény barátok Wloclaweki zárdájukba kellett vonuljanak. Nem régen még szépen virágzott ezen országban szt. Ferencz Atyánk mindhárom rendje, de az utóbbi időkben üldözés-üldözést ért, mi nem csekély kárt okozott a jó Atyáknak és testvéreknek.

Spanyolország. Barcellona-ban nem régen halt meg egy kiváló költő s harmadrendi tag, Don Jacinto Verdaguier, ki pap volt. Kiváló tehetségének mindennemű művét a jámborság és vallásos érzelem jótékonyan ható fuvallata lengi át. A szegénységet, miként szt. Ferencz Atyánk, nővére gyanánt szerette; mint új papnak, még anyyija sem volt, hogy magának új breviariumot vehetett volna, mindenét a szegényekre áldozta. Életének utolsó napjaiban kapott egy levelet a spanyol királynétől 1000 fr. ajándékkal s 4 nappal halála előtt nyerte meg a XII. Alfonz-rend nagy keresztjét is az ifjú XIII. Alfonztól, ki e kitüntést sajátkezü telegramm kíséretében juttatta el hozzá. A jámbor pap utolsó szavai ezek voltak: „Jézus, Jézus, Jézus!” „Qualis vita, talis mors!” . . .

München. Mária de la Paz, Lajos Ferdinand bajor herceg áldott lelkű neje, spanyol fejedelmi család sarja nagyon buzgó III. rendi tag. Szerzetesi neve: Antonia Józéfa nővér. Ő önmagában egyesíti mindazon érdemeket, melyekkel egy jó harmadrendi nővérnek birnia kell. Férjének hű társa, gyermekeinek igazán jó édes anyja s alattvalóinak valódi jótévője. Ha nevét valahova írnia kell, szívesen füzi utánna az: „E. D. M.” (Enfant de Maria = Mária gyermeke) betűket. A jó Jézus a nemes törekvést soh'sem késik támogatni.

Antonia Józéfa nővér törhetetlen fáradságának tulajdonítható az is, hogy P. Hartmann gyönyörű zenei alkotása, a „Szt. Ferencz” sikeres előadásra került. Mert borzalommal hallották az egyház ellenei, hogy egy igénytelen barát akar nyilvánosan fellépni, s mi több, még hozzá remekelni. El is követtek mindent, csakhogy megakasszák a jó ügyet: ámde csalfa törekvésük balul ütött ki, mert Antonia Józéfa nővér állott az ügy élére és az ellenség nagy orral távozott, rágódva vallott kudarczán. Midőn már biztos volt a föllépés, azt írja Maria de la Paz (Antonia J. nővér) P. Hartmannak: „Sokat várok a III. rend érdekében az Ön művétől. Sokáig aludtunk, de most már annál „többet akarunk szt. Ferencz Atyánkért tenni s Önnek vezetnie kell minket.”

Minden jó czélt szívesen szolgál. Örömet ír a III. rendi lapokba, de inkább spanyolul. Himzett egy szép zászlót is és azt egy III. rendi zarándokszeregnek ajándékozta. Férje doktor medicinae, ki a szegény betegek kurálására ezeket fordít . . . Egy valóban igazi katolikus család ez!

Manaosban (Délamerika) nem régen húnyt el az Urban P. Marchetti, szt.-ferenczrendi hithirdető, ki ezen szt. hivatalt 37 évig viselte Boliviában és 12-ig Braziliában. Ezen idő alatt hány szegény tévelygő pogányt vezetett az igazság ösvényére . . .

Franciaországban a III. rendi testvérek Marquis Anatole de Ségur halála által egy igen kedves, tevékeny és buzgó tagot veszítettek

el. Rokona illetve testvére volt a híres de Ségur püspöknek, ki szintén III. rendi tag volt. Az elhunyt számos művet hagyott hátra, közöttük egy „Szt. Ferencz életrajzát” is. Ő szerzője ama, Franciaországban anynyira kedvelt szt. Ferencz-éneknek: „Amour au Crucifix.”

Antwerpenben szept. 20-án szállott hajóra két angol ferenczrendi szerzetes s utazott Chinába, hogy ottan Msgr. Schang apostoli Vikáriátusa területén a lelkek üdvét munkálja. Az egyik P. Hallam Winfrid s a másik fr. Antonius Mária. Szt. Ferencz Atyánk áldása kísérje őket nagy munkájukban!...

Afrika. 26 év előtt a szt. Ferenczrend ősrégi terebélyes ága egy új ágat bocsátott ki magából: megalakult a szűz Máriáról nevezett Francziskana-missionáriák rendje. (Der Orden der Franziskanerinnen Missionärinnen Mariens.) Ezen rend tagjai, kiket „fehér nénikék”-nek is szoktak nevezni, csaknem 70 házzal rendelkeznek, melyek közül azonban a legtöbb van Afrikában és Ázsiában, hol nem csekély tevékenységet fejtenek ki. Csak Ázsiában 20 házuk van; Afrikában a mult évben alapították meg 73 házukat a Zuluföldön. Amerikában is működnek fáradhatatlanul; Kanadában 4 állomást töltenek be lelkes, munkás szerzetesnőkkel. Betegek ápolásával és a vad népek oktatásával foglalkoznak Bomában, Funchalban (Madeira), Ceylonban stb. Leginkább a belpoklosokat kurálják kiváló gonddal, mely munkájukban önfeláldozó szeretettel támogatja őket P. Beuster Dámián, kit a belpoklosok apostolának is neveznek Molokaiban. Indiában ugyanily szerepet a kedves tisztelendő nővérek mellett P. Wehinger viszen, ki Mandalaiban (Birma) egy hatalmas épületet létesített a szegény belpoklosok részére. Vele versenyeznek a jó nővérek Madagaszkárban (Afrika), kik 640 beteget gondoznak állandóan: nemkülönbén Nagasákiban (Japán) sem ismernek fáradságot. Menynyit szenvednek, küzdenek szegények az elhagyottak érdekében s mind-ezt Istenért teszik. Az édes Jézus gyámolítsa őket nehéz munkájukban...

Sicília. Msgr. Secci Serra de Cagliari sicíliai érsek köriratot bocsátott ki övéi között, melyben lelkes szavakkal hívja föl papjait és hiveit, hogy lépjenek szt. Ferencz III. rendjébe. „600 éve áll fenn e szent Rend s azóta mennyi jót művelt.” „IX. Gergely pápa Krisztus katonáinak nevezi őket, mint olyanokat, kik az üdvösség munkálásában fáradságot nem ismertek.” Hivatkozik szent Atyánk XIII. Leó példájára.

Róma. Mint a harmadrendi nővérek követésre méltó példáját említik a fejedelmi családból származott Mária Clementinát, ki Portó Mauriziói Leonárd idejében élt Rómában s 30 éves korában hunyt el 1735. január 18. Erről írja szt. Leonárd, ki gyóntatója volt, hogy nem ismert fáradságot a szeretet műveinek gyakorlásában. Minden reggel hallgatott annyi szt. misét, a mennyit családi körülményei megengedtek.

A hiúságot kerülte, a szegényeket gyámolította; a betegekről gondoskodott. Valóban követésre méltó példa . . .

Franciaország. Az ismeretes katolikus francia ujság „Univers” írja, hogy szt. Ferencz fiai az Evangelium terjesztésében a philippinai szigeteken nem csekély munkásságot fejtettek ki. 1578 július 2-án érkezett meg nevezett szigetekre P. Alfaro Péter Ferencz spanyol franczis-kanus, ki később Chinában halt meg. Kilencz év alatt megtérítettek 250,000 hitetlen pogányt s építettek Manilában egy kolostort. Később egy egész Rendtartomány alakult itten s több szentet is adott az Eg- nek, köztük Baptista szt. Pétert is, kit Chinában gyilkoltak meg a pogá- nyok s IX. Pius avatott szenté. A legujabb spanyol-amerikai háboru előtt nevezett Rendtartománynak volt 468 tagja, 6 tanulmányi intézete, 151 parochiája 762873 hívővel, 17 missió-teleppel és 2 belpoklosok részére épült nagy otthonnal . . .

Szent Ferencz hazánkban.

Szt. Missiók. Fekete vasárnap hetében Börzsey Tivadar és Buttykay Antal szent Ferenczrendi atyák rendkívül fényes eredmén-nyel járó szent missiót tartottak Szergény Sopronmegyei községben. Közel ötezen járultak a nyolcz napi missió alatt a szentségekhez. A missió s atyáknak a gyóntatásban segítségére voltak a szomszéd plé- bániák plébánosai és segédlelkészei. A nép lelke mélyéig meghatva hallgatta a mély meggyőződéstől áthatott és szónoki hévvel előadott vallási igazságokat. Jó földbe esett az elhintett mag, bőséges aratást adott az Isten a szent missió munkájára. Búcsuzásakor oly meghatottság vett erőt a hallgatóságon, milyenre nem igen volt eset hasonló alkalmakkor. A község plébánosa alig tudott a könnyektől szóhoz jutni, midőn az atyákat elbúcsuztatta. A nép pedig zokogva kívánt áldást a jó szerzetes atyák minden lépésére s hő imában kérte szt. Ferenczet, hogy minél több ily munkást esdekелjen ki Istennél az Ur szőlőjének munkálására. — Ugyanezen időben tartott missió megújítást a vácsi székesegyházban gr. Csáky Károly püspök ur ő méltósága meghívására Kiss Arisztid atya, folyóiratunk társszerkesztője. A missió megújítás nagy ünnepélyességgel vette kezdetét. Márczius 31-én este 6 órakor a püspök ur ő méltósága püspöki díszben vonult udvari papjaitól kísérvé a szű kesegyházba, ahol már a káptalan, a növendék-papság sorfala várta őt és a hivek nagy sokasága. A „Veni Sancte”-t Balás Lajos oldalkanonok ur ő nagysága tartotta, utána maga a főpásztor lépett először a szószékre és apostoli buzgalomtól áthatott beszédben fejte- gette hiveinek a lelki megújulás szükségességét; majd az Isten végtelen

jóságát magasztalta, ki szent missió kegyelmeivel újra segítségére jön a tévedő lelkeknek, intette hiveit, hogy a kegyelemnek e szép napjait lelkiismeretesen használják föl. Végül bemutatta nekik Kiss Arisztid atyát, mint az isteni kegyelem eszközét és szent akarátának hirdetőjét. Utána főpapi áldástól kísérve, a nevezett atya lépett a szószékre. Első beszéde számvétel volt a múlt évi missióról. Miként foganasították az akkor tett jó feltételeket, elhatározásokat? Számot kért a keresztyén életről, a keresztyén ember kötelmeiről, a kegyelmek felhasználásáról. Ezen elmélkedés hatása alatt folytatta azután többi beszédeit. A missiónak egyik fénypontja azt volt, hogy Erdély apostoli lelkü püspöke gr. Majláth Gusztáv ő méltósága, szintén részt vett az esti ájtatosságon, és apostol-társával együtt hallgatta a szent beszédet a nagy számmal jelenlevő hivek örömeire és épülésére. A szent beszédek reggel 7 órakor és este 6 órakor tartattak, a reggeli szt. beszédet ő méltósága miséje előzte meg. Harmadnap megkezdődött a gyónás, a melyben maga a főpásztor és még négy kirendelt lelkiatya segédkezett a missió atyának. Az isteni kegyelem itt is fényes diadalt aratott: akik a múlt évi szt. missio áldásaiban körülményeiknél fogva nem részesülhettek, vagy pedig szívök zárva maradt a hívó szózatra, eljöttek feltárni lelköket s a nagy lelki öröm, melyben a lelkek megújulása részesítette a szerzetes atyát, méltó jutalma fáradozásainak. A missio április 4-én ért véget ünnepélyes „Te Deum“-mal és még az nap délután távozott Arisztid atya vissza a budapesti kolostorba, hogy tovább folytassa a nagybőjtű szent időben a lelkek munkálását. A jó váczú nép pedig buzgón esedezik kegyes főpásztoráért, ki lelkök örök üdvét mindenkor szívén hordván, a szent missio áldásaiban őket újra részesítette.

Csiszér Bonaventura atya az esztelneki kolostor főnöke is tartott missiót a háromszékmegyei Osdola községben, hol a buzgó székely nép szívét villanyozta fel lelkes beszédeivel. Igen sokan járultak e szentségekhez, s mosták le lelkükről az igaz töredelem könnyeivel a bűn szennyét.

Medgyesen a III. rend 1899-ben alakult meg és jelenleg 44 tagot számlál, kik minden hó első vasárnapján járulnak a szentségekhez és a rendi igazgató részéről az általános feloldozásban részesülnek egy külön oktatás után. Az elhalt tagokért gyászmise tartatik, a melyen megjelenik minden harmadrendi testvér és égő gyertyácskát tartva kezében, imádkoznak az elhunyt tagért.

Baján a III. rendű testvérek virágvasárnapján tartották meg havi gyűlésüket, mikor az egyéb elintézni valókon kívül *Fortunát* atya nagy ünnepet hirdetett a testvéreknek ápr. 16-ra, a fogadalom megújításának ünnepét, melyre a fogadalmasokat meghívta. Össze is gyülekeztek szép

számmal és első sorban sz. gyónást végeztek. Majd *P. Fortunát* ünnepélyes isteni tiszteletet tartott, melynek végeztével a testvérek fogadalmának megújítását fogadta. Ünnepélyes pillanat volt ez, sokaknak szemében ott rezgett a meghatottság könnye. Végezetül felhangzott a kórus éneke: „Ime mily jó és kellemes a testvéreknek együtt lakni!”

Lucska. Hálás szívvel köszönetet mondok az Ur Jézus legszentebb szívének mint minden áldás bőséges kuffejének mindazon áldásáért, melyekben kiskorom óta, de különösen a próba idő alatt részesített Mindezekért halámat fejezem ki: a Szeplőtelenül fogantatott szűz Máriának Szerafi szt. Ferencz atyánknak, valamint k. védő szenteimnek szt. Józsefnek, szt. László és szt. Antalnak közbenjárásukért, melyekben részesültem, hogy a harmadik rend fogadalmát letehettem és tagja lehetek szt. Ferencz atyánk rendjének; a miért áldását kérem a jövőre is az édes Üdvözítő szt. Szívének és a B. sz. Máriának anyai pártfogását, hogy a szerzetes rendnek sokáig de nemcsak sokáig, hanem holtomig és holtom után is tagja lehessenek.

Magamat és a hozzám tartozókat a rendtagok és az olvasó közönség buzgó imáiba ajánlom. *József Antal* testvér tertiarus.

Kolozsvár. Egy harmadrendi testvér a többi rendtagok buzgó imáját kéri egy kegy kegyelem megnyeréseért. S annál inkább reményli a testvérek közbenjárását, mert nem anyagi, hanem lelki jóról van szó.

Terézia Franciska nővér hálát mond a rendi testvérek buzgó imájáért, hogy őt fölötte fontos és jelentőségteljes perczeiben, élethivatásának megismerésében segítették.

Székely-Udvarhely. Igéretem szerint nyilvánosan is hálát adok a kegyes Szűzanyának segítségéért és a lurdi víz használatáért.

Egy anya.

Gyergyó-Szárhegy. Nemrég történt, hogy buzgó családashozony — a feleség — ki minden kenyér-sütésnél sz. Antal szegényeinek is egy-egy cipócskát szokott sütni: a nevezett alkalommal összecepta kezét s a kemenceze előit térdeire rogyott bámultában, hogy a kis cipót nem bírja a kemenczéből kivenni. A ház tagjai összefutottak s mindnyájok szemében örömkönnyek ragyogtak s együtt dicsérték Istent szt. Antalban, mert az előhaladás munkájokban szemmel látható s azután már nem cipócskát, de egy-egy véka lisztet sütnék a szegényeknek. Az ősz beálltával pedig a szerzetesek rendelkezésére az új termésből mindig 25–30 véka gabonát ad, hogy szt. Antal szegényeinek kioszszák.

Gyergyói levelező.

Épületes példa. Egy mélyen vallásos grófnő néhány év előtt az uradalmi eselédék hajadon leányáival kármelhegyi Bóldogasszony

napjára M. Radnára zárandokolván e czélra egy külön III-ik osztályu vasuti kocsit bérelt ki, hogy az egész uton szent olvasó-imádság és egyházi énekekkel készüljenek édes hazánk eme nevezetes kegyhelyén végzendő ájtatosságukra.

A grófnő egyszerű polgáris ruhában, kendővel fején, szent énekeket zengedezve vonult föl a leányokkal a vasuti állomástól a templomba. A templomban jó sokáig csendes imában elmerülve térdeltek és elkészültek a szent gyónásra, utána misét hallgattak, mely alatt mindnyájan épületes ájtatossággal megáldoztak.

Az ájtatosság végeztével együttesen megreggeliztek s utána ismét közösen elvégezték a stáció vagyis keresztuti ájtatosságot. Szép volt az is, midőn a déli harangszónál valamennyien térdenállva elimádkozták az Urangyala szép imáját.

Mielőtt M. Radnáról távoztak volna, a nemes grófnő valamennyi-
nek egy kis emléket vásárolt, mit a templomban megáldatott és azután sajátkezüleg szétosztott. — Ez már azután emlékezetes búcsujárás volt.

P. Ágoston.

Mély tisztelettel kérjük a III. rend főt. Igazgatóit és a rendi testvéreket, sziveskedjenek e rovatot b. tudósításaikkal fölkeresni. Örömmel közöljük a kérő és hálaszavakat is, csak azokat külön papírra (nem levelező-lapon) írva juttassák minden hó 15-ig kezünkhöz.

KÜLÖNFÉLÉK.

Főt. Majláth G. Károly gróf erdélyi püspök Ur Ó Méltóságát 1897. május 1-én a budavári Mátyás-templomban szentelték föl püspökké, b. emlékü Lönhárt Ferencz segédpüspökévé utódlási joggal. Nemsokára az agg egyházfejedelem halála után átvette a terjedelmes erdélyi egyházmegye kormányzását. Hat év telt el azóta, s a nevezetes évforduló alkalmával bizonyára buzgó imában kéri nemcsak Erdély, de Magyarország összes katolikusai az Ég Urát, hogy az apostoli szellemű Főpásztort még sok éven át tartsa meg. — Olvasóinknak akartunk örömet szerezni akkor, midőn jelen számunkban Óméltósága arczképét megküldjük.

XIII. Leo Ő Szentsége és Edvárd angol király római találkozója foglalkoztatja mostanában a világsajtót. Bizony nem kis jelentőséggel bír ez. Angliában a katolikusok száma napról-napra szaporodik, s most e találkozás még közelebb hozza az apostoli szent széket és az angol nemzetet. Figyelemre méltó az angol király látogatása abból a szempontból is, hogy 1868. óta az angol királyság és a pápa között semmi összeköttetés nem volt. Minden okosan gondolkozó ember belátja e jelenségben azt, hogy az egyház és a pápaság lelki hatalma és ereje még nem katolikus uralkodók által is elismertetik és tiszteltetik.

Általános rendgyűlésre jönnek össze május hó folyamán Rómába szent Ferencz gyermekei, az egész világ minden részéről, hogy a rend általános főnökét és kormányát megválasszák. Ezen gyűlésre a különböző rendtartományok főnökei, mint az összes testvérek megbízottjai hivatalosak. Hazánkból a kap. sz. Jánosról nevezett tartomány főnöke főt. *Tamás Alajos* atya, a b. Szűz Máriáról nevezett tartomány főnöke főt. *Osoray Izidor* atya és a sz. István királyról nevezett tartomány főnöke főt. *László Polykarp* atya utaznak Rómába. Midőn a rend összes tag-

jinak imái kísérik őket hosszú és jelentőségteljes utjokon, kérjük folyóiratunk olvasóit, különösen a kedves III. rendi testvéreket, hogy a pünkösdkor megtartandó nagygyűlésre annak határozatai, végzéseire kérjük a szeretet Lelkének bőséges malasztját.

Pápa Ő szentsége már túlhaladta az eddigi pápák uralkodási idejét, amennyiben 25 év, 2 hónap és 7 nap óta ül már szent Péter székén. Imádkozzunk érte!

A legértékesebb ajándék, melyet XIII. Leo pápa jubileuma alkalmából kapott, egy óriás braziliai topázba vésett domborkép. A topáz súlya 1,784, tehát, majdnem két kiló. Köbmértéke 18,2 centim. hosszság és 11,4 centim. szélesség. Bánulatos a roppant drágakőbe vésett kép, mely Jézust ábrázolja, a mint az utolsó vacsorán a kenyeret ketté szegi. A topáz maga III. Károly útján került Spanyolországból Nápolyba Carriello aranyműves tíz esztendeig dolgozott a drágakövön és 100.000 líra értékű gyémánt-port használt el a csiszolásnál. Egy nápolyi bizottság fogja a páratlan kincset XIII. Leo pápának átnyújtani.

Megkezdődött már a májushavi ájtatosság, az ég és föld legszentebb Királynőjének tiszteletére. Mily szép az, midőn a hívő lelkekből a virágok illatával, a jóillatu tömjénföstell együtt száll fel égbe a szeretet éneke. Tulajdonképpen Máriának virágos kertje az anyaszentegyház és szorosabb határok közt a magyar haza, Mária országa. Legyünk hát virágok a hit, remény és szeretet élénk színeivel, az áhitat és buzgalom égbe felszálló illatával.

„Tamás! ne légy hitetlen, hanem hívő!” Azt a kedves jeletet mutatja be folyóiratunk második nagyobb képe, midőn az Üdvözítő föltámadása fölött kételkedő Tamás apostolnak megjelenik az Ur. Oldal-sebébe bocsátja ujjait . . . és hitt. Oh boldog Tamás! ki e nagy szerencsében részesültél és hittél. Engedj részt a te boldogságodból, hogy bár mi nem látunk, mégis higgyünk. Lelki szemekkel, élő hitünk világánál lássuk mindenkor mi is Jézust, s bezárjuk magunkat mélyen, erősen szentséges Szívének sebébe . . .

Szent Ferencz III. rendje iránt megindult az érdeklődés. Azaz, hogy nagyobb mértékben indult meg. Nap-nap után jönnek hozzánk tudakozódások, kérdezősködések, mely jé. arra mutat, hogy szerény folyóiratunk nem tévesztette el célját. Kell is hogy a mai kor különösen megértse sz. Ferenczet, s fölismerje benne és szellemében a vigasztalások után vágyódó szív orvosát. Persze, nekünk nem szabad számitanunk a modern műveltség nagyszáju henczegőivel, kik lekicsinylik ügyünket, s sz. Ferencz alázatos ruhának viselőiben, a mai pogánysáig visszavilágosodott kor keretébe ne illő alakokat látnak. Hadd beszéljenek, gunyolódjanak, rágalmazzanak. Ljön az idő — talán nemsokára, midőn kérni

fognak, s akkor sz. Ferencz szelleme csatasorba áll, hogy megmentse ismét a lelkeket, s hősi harczot vivjon a züllésnek indult keresztény társadalomért, hogy vesse neki vállát az egyház bomladozó, roskadozó falának . . . Igen ez így volt, s így is lesz ; sz. Ferencz az Ur Jézus ajkairól hallotta az ígérést, hogy rendje hatalmas támasza lesz az anyaszentegyháznak.

Szent Ferencz atyánk költői lelkületével nagyon szerette a szabad természetet, szende virágokat, kedvesen csicsergő madárkákat. Jól találta magát a természet nagy templomában, hol minden Isten nagyságáról, végtelen szeretetéről beszél nekünk. Rajta tehát ki a természetbe, hol a hívő lélek úgy el tud andalogni az égieken. Ha oly szép egy vadvirágos rét, úgy eltudunk merülni az erdőkoszoruzta bércek szemléletében ; mennyivel szebb a mennyország, az ég?! Hol Isten lakik s az Ő angyalai, hol örökös tavasz van és soha sem köszönt oda be az enyészet . . .

„Május“ cz. cikkünket a jeles egyházi költő és író, folyóiratunk munkatársa *Babik József* tiszabábolnai (u. p. Ároktő, Borsód m.) plebános ur „Barátságos beszélgetések egyről-másról“ című munkájából vettük át. Nevezett mű, mely minden sorában kedves és élvezetes olvasmányt nyújt, megtalálható a szerzőnél fennebbi czimen. Ára füzve 50 kr. Fél vászonban 65 kr. Egész vászonban 80 kr.

A csiksomlyói Mária búcsuja nemsokára pünkösdi alkalmával tartatik meg. E búcsu egyike a legnépesebbeknek s főleg azért nevezetes, mert nagy Magyarországon ez az egyetlen *tisztán magyar ajku* búcsu. Sok ezer ember gyűl össze a székely földről, Erdély és a Királyhágón — túli részekből is ; s valóban megkapó a kép midőn édes hazánk nyelvén, ünnepi körmenetben, lobogós kereszték alatt fülhangzik sok-sok ezer kebelből Isten dicsérte s a Mária tiszteletére szentelt ének hangja . . . Érdemes oda elmenni, megnézni, meggyőződni erről.

A kolozsvári Oltár-egyesület önmagához méltó kiállítást és megszentelési ünnepélyt rendezett ez évben is. Mintha áldozatkészségben a tagok versenyezni akartak volna az Ur házának ékítésében és fölszerelésében. A központot képező oltáron szép kivitelű szent edények és füstölők, öröklámpák, meg gothikus oltárgyertyatartók csillogtak. Az oltárt, mint szép füzér, vették körül a munkakiállítási asztalok, gazdagon megpakva szines, avagy hófehér himzésű albák, karingek s nagy mennyiségben kehelyfelszerelési kellékekkel. Részint csoportokat képezve állványokon, részint a falon remek kivitelű czulak, antik himzésektől kezdve minden egyházi színben a modern szövés- és varrásig ékeskedtek.

Az izléssel rendezett csoportokat délszaki növények emelték. Egyik palma-csoport megkapóan vette körül Jézus Urunk feltámadási szobrát s ezzel szemben pompás himzésű — ezüst báránnyal közepén — nagybőjti zászló lengett a phönix ivbenhajló levelei alatt.

Az egylet szent jeligéjét az ajtó fölött, valamint a terem-menyezet széleit bíbor függönyzet szegélyezte.

Mintha templommá alakult volna a terem, midőn a püspök öméltósága az oltár elé lépett, az oltártól jobbra gróf Majláthné kegyelmes asszony kísérete s az „Oltár-egyesület“ szeretet és áhitattól sugárzó arcu tagjaitól körülvéve.

Az egylet igazgatója dr. Hirschler úr áldástkérő beszéde után fölhangozott az „Oltár-egyesület“ énekkarának hymnusa. Szintén ének zárta be a megszentelő ünnepet, melynek szép emlékét minden jelenlevő sokáig fogja lelkében hordani.

S. Á.

Az életből. Elszomorító szokás az manapság, hogy némely ember képes ugyszólván egy babszemért is esküdni, mi több, önmagára a leghajmeresztőbb átkot is szórni.

Ismertem egy fiatal kőművest, ki napszáma fizetésénél egy csomag kétfilléres helyett ugyanynyi tízfillérest kapott tőlem az esti fizetés alkalmával, papirtekercsbe göngyölitve.

Másnap észrevettem a hibát és mint felelős zárdafőnök visszakértem a túlfizetés összegét. Két tanum volt, kik látták, midőn a nevezett kőműves a tekercset fölszakítva, örömmel zsebrevágta a meg nem szolgált összeget.

Hiába volt minden hivatkozás, a kőműves esküdözve tagadott. Végre, hogy minden további zaklatástól megszabaduljon, saját magamagát megátkozta. Borzalommal távoztam, bár biztos voltam állításomban; a büntetés azonban nem maradt el, mert amit kívánt magának, bekövetkezett: egy félévre meghalt és igaza volt, egy évig sem láthatta tovább édesanyját.

P. Ágoston.

Vettük a budapesti páli sz. Vincze-egyesület IV. évi működésének jelentését, melyből megismerjük ezen áldásos intézmény jótékonyosságát. Az 1902. évben bevétele volt 3597 kor. 85 fillér, kiadás 2744 kor. 20 fillér, maradvány 853 kor. 65 fillér. Több szegény család rendes gondozásban részesült, mások pedig különböző segélyezésekben. Van az egyesületnek könyvtára, ruhatára s így minden tekintetben gyakorolja a keresztény szeretet áldásos tevékenységét. Hála illeti meg a jótékony intézmény vezetőit, működő és levelező tagjait, legfőképpen pedig az adakozókat, kik sietnek letörülni a nélkülözés könnyeit.

A kolozsvári „Sz. Antal árvamenház“ 1902-ik évi kezelési kimutatását is beküldte folyóiratunknak a jótékony emberbaráti intézmény derék igazgatósága. Főlölegesnek látjuk olvasóink előtt fejtegetni ezen

áldásos intézet jelentőségét, a ker. társadalmi életre kiható, isteni szeretetben gyökerező munkásságát. Ezt igazán és valóban csak a sz. Antal pártfogása alatt itt gondozott 36 árva gyermek tudná elmondani, kik meg vannak mentve az elzüllesztől. A *Pollák Lajosné* elnök, *Petrán Józsefné* pénztári kezelő és *Schwarczel Adél* ellenőr által összeállított kezelési kimutatás szerint, a menedékház évi bevétele volt 4928 korona 07 fillér, kiadása 4068 korona 98 fillér; év végén pénztári maradék 859 korona 09 fillér. Az intézet főtartása valóban gondviselészerű, a mennyiben a bevételek forrását csupán esetleges adományok s a sz. Antal felolvasási estélyek alkalmával begyűlt fillérek képezik, De a jó Isten úgy látszik, gondoskodik az árva gyermekekről s a magasztos ügyet nem engedí elveszni.

Kolozsvári sz. ferenczrendi kolostorunk templomában f. évi április hónapban a sz. Antal perselyében összegyűlt 714 K. 26 fillér, melyből kiosztatott 1024 drb 40 fillérés barna kenyér, többen pedig kisebb nagyobb összegekkel segítették föl. A szegények ügyét sz. Antal, úgy látszik, mindenkor szíven hordja.

A kolozsvári oltáregyesületnek, ez uton is hálás köszönetet mond a ferenczrendiek zárdafőnöksége (Kolozsvár), hogy a rendház szegény temploma részére több mint 500 korona értéket képviselő ruhakészletet adományozott. Isten áldása kísérje tovább is a szentségi Jézus Szívének szeretetétől áthatott adományozók munkásságát az egyesület pedig virágozzék Isten nagyobb dicsőségére!

